

Aanleg agrarische wasplaatsen

Handreiking voor
bevoegd gezag

clm

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Tekst: Petra Rietberg, Yvonne Gooijer (CLM Onderzoek en Advies)
Opmaak: Gera Clements (CLM Onderzoek en Advies)

Versie oktober 2023

| 1. Inhoud

1. Inleiding	6
1.1. Doel	6
1.2. Afbakening en verantwoording	6
1.3. Leeswijzer	6
2. Wetgeving agrarische wasplaatsen	7
2.1. Besluit activiteiten leefomgeving	7
2.1.1. <i>Algemeen</i>	7
2.1.2. <i>Regels voor wasplaatsen</i>	7
2.1.3. <i>Specifieke zorgplicht</i>	8
2.1.4. <i>Best beschikbare technieken</i>	9
2.1.5. <i>Maatwerk</i>	9
2.1.6. <i>Overgangsrecht</i>	10
2.2. Regels t.a.v. bouwen	11
2.2.1. <i>Technische bouwactiviteit</i>	11
2.2.2. <i>Ruimtelijk bouwen: omgevingsplan</i>	12
2.2.3. <i>Vergunningen in relatie tot het bouwen van een bouwwerk: Rijk versus gemeente</i>	13
3. Uitleg regelgeving wasplaatsen	14
3.1. Landbouwwerktuigen en voertuigen met en zonder gewasbeschermingsmiddelen	15
3.2. Inwendig versus uitwendig reinigen	15
3.3. Bodembeschermende voorziening	15
3.4. Lozing van waswater	17
3.4.1. <i>Voorgeschreven lozingsroute</i>	17
3.4.2. <i>Lozingsroutes voor uitwendig reinigen van machines met gewasbeschermingsmiddelen</i>	18
3.4.3. <i>Lozingsroutes voor inwendig reinigen van machines met gewasbeschermingsmiddelen</i>	18
3.4.4. <i>Lozingsroutes voor het reinigen zonder gewasbeschermingsmiddelen</i>	19

3.5. Hemelwater van de wasplaats	20
3.5.1. <i>Hemelwater van een wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen</i>	20
3.5.2. <i>Schoon hemelwater</i>	20
3.5.3. <i>Lozingsroutes hemelwater verschillende type wasplaatsen</i>	21
3.6. Slibvangput en olieafscheider	23
3.7. Monsternameput	25
3.8. Procedures: Informeren bevoegd gezag	25
3.8.1. <i>Meldingsplicht</i>	25
3.8.2. <i>Riooltekening</i>	25
4. Inrichting van de wasplaats	26
4.1. Afwegingen bij de inrichting van een wasplaats	26
4.1.1. <i>Type machines</i>	26
4.1.2. <i>Activiteiten op de wasplaats</i>	27
4.1.3. <i>Lozingsopties</i>	28
4.1.4. <i>Indeling van het erf</i>	29
4.2. Type wasplaatsen	29
4.2.1. <i>Wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen</i>	30
4.2.2. <i>Combi-wasplaatsen voor machines met en zonder gewasbeschermingsmiddelen</i>	32
4.2.3. <i>Wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen</i>	35
4.3. Gemeenschappelijke wasplaats	36
5. Zuiveringsvoorzieningen	37
5.1. Zuiveringssystemen op basis van verdamping en indroging	38
5.1.1. <i>Heliosec</i>	38
5.1.2. <i>RemDry</i>	38
5.2. Zuiveringssystemen op basis van verdamping en microbiële omzetting	39
5.2.1. <i>Biofilter</i>	39
5.2.2. <i>Phytobac®</i>	39
5.2.3. <i>Betonnen fytobak</i>	40

5.3. Buffers voor zuiveringsvoorzieningen	40
5.4. Aanvullende informatie	40
6. Infiltratievoorzieningen	41
6.1. Randvoorwaarden infiltratievoorziening	41
6.2. Mogelijke infiltratievoorzieningen	41
6.3. Opvangcapaciteit	43
7. Adviesgesprek voor aanleg van een wasplaats	44
Bijlage I: Wetteksten uit het Bal	48
Bijlage II: Bal Artikel 2.11 (specifieke zorgplicht)	51
Bijlage III: Maatwerk in het Bal	52
Bijlage IV: Wetteksten m.b.t. bouwen	54
Bijlage V: Overige wetteksten	58

| 1. Inleiding

Een goed functionerende wasplaats is een belangrijke en efficiënte manier om emissie van gewasbeschermingsmiddelen vanaf het erf naar bodem, vuilwaterriool en oppervlaktewater te voorkomen. De aanleg van een wasplaats is veelal maatwerk. Er zijn verschillende ontwerpen mogelijk, passend bij het erf en de wensen van de agrariër. Er zijn algemene regels over de afvoerstromen vanaf een wasplaats, deze staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In praktijk blijkt dat de kennis en interpretatie van de wetgeving landelijk niet altijd hetzelfde is, wat leidt tot onduidelijkheid voor agrariërs. Dit kan de aanleg van de wasplaats vertragen of belemmeren. Daarom is het initiatief genomen voor het opstellen van deze handreiking.

| 1.1. Doel

Deze handreiking heeft als doel te informeren over de wet- en regelgeving in relatie tot aanleg van wasplaatsen en te zorgen voor eenduidige interpretatie van de wet- en regelgeving en handswijze in de praktijk. Deze handreiking wil de aanleg van wasplaatsen stimuleren en helpen faciliteren door onduidelijkheden weg te nemen.

De handreiking is bedoeld voor vergunningverleners, handhavers en andere medewerkers van waterschappen en omgevingsdiensten/gemeenten die te maken hebben met wasplaatsen op agrarische bedrijven, waaronder ook loonbedrijven. De handreiking dient dus als ondersteuning voor het bevoegd gezag: voor de regelgeving en interpretatie daarvan, en daarnaast als compact naslagwerk met praktische en milieutechnische informatie over wasplaatsen en zuiveringssystemen.

| 1.2. Afbakening en verantwoording

Bij het opstellen van de handreiking is het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) als uitgangspunt genomen. Eventuele decentrale regels die zijn opgenomen in omgevingsplannen, waterschapsverordeningen of in omgevingsverordeningen maken geen onderdeel uit van deze handreiking. De handreiking is door CLM Onderzoek en Advies opgesteld in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en in samenwerking met een werkgroep met daarin vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat, waterschap Vechtstromen namens Unie van Waterschappen, LTO, CropLife NL, Cumela en de KAVB. Ook hebben handhavers van waterschappen en omgevingsdiensten input geleverd.

De focus van de handreiking ligt op de wetgeving die relevant is bij de aanleg van een wasplaats voor het reinigen van agrarische werktuigen met gewasbeschermingsmiddelen.

| 1.3. Leeswijzer

In [Hoofdstuk 2](#) wordt de wetgeving toegelicht. [Hoofdstuk 3](#) licht [§ 4.90 Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten](#) uit het Bal toe, waarin de wetgeving voor het wassen van agrarische voertuigen staat beschreven. [Hoofdstuk 4](#) gaat in op de afwegingen bij de inrichting van een wasplaats en beschrijft verschillende type wasplaatsen. [Hoofdstuk 5](#) licht zuiveringssystemen toe. In [Hoofdstuk 6](#) worden infiltratiesystemen besproken. [Hoofdstuk 7](#) bevat een stappenplan adviesgesprek voor het bevoegd gezag.

2. Wetgeving agrarische wasplaatsen

2.1. Besluit activiteiten leefomgeving

2.1.1. Algemeen

Wetten voor de leefomgeving zijn gebundeld in de Omgevingswet. Het Rijk heeft algemene regels vastgesteld om te zorgen voor de uitvoering van de doelstellingen van de Omgevingswet. In deze rijksregels staan zowel procedures als inhoudelijke eisen.

Voor de aanleg van wasplaatsen is het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) relevant. Dit is een algemene maatregel van bestuur (Amvb) onder de Omgevingswet. In het Bal heeft het Rijk regels voor milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten opgenomen. Met lozingsactiviteit wordt onder de Omgevingswet (Ow) bedoeld: een lozing op een oppervlaktewaterlichaam of rechtstreeks op een zuiveringstechnisch werk (dus niet via de gemeentelijke riolering). Een milieubelastende activiteit is in de Ow gedefinieerd als een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of zuiveringstechnisch werk of wateronttrekkingsactiviteit. Lozingen in de bodem en op de riolering zijn milieubelastende activiteiten.

De regels voor de verschillende activiteiten die voorheen in het Activiteitenbesluit milieubeheer stonden zijn grotendeels overgenomen in het Bal. Een aantal zaken die in het Activiteitenbesluit stonden komen niet terug in het Bal. Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van het Rijk naar gemeenten en waterschappen. Dit heet ook wel de 'bruidsschat'. Het Rijk heeft ervoor gezorgd dat deze regels voor gemeenten automatisch in het tijdelijk deel van het omgevingsplan zijn opgenomen, en voor waterschappen in de waterschapsverordening. De bruidsschat is voor aanleg van wasplaatsen alleen relevant voor regels over bouwen (zie [§ 2.2.2](#)) en eventueel het omgevingsplan (voor gezamenlijke wasplaatsen).

2.1.2. Regels voor wasplaatsen

In hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staat in iedere paragraaf een 'richtingaanwijzer' die geldt voor een aangewezen milieubelastende activiteit. De richtingaanwijzer geeft aan welke inhoudelijke regels van hoofdstuk 4 en 5 van het Bal voor die milieubelastende activiteit van toepassing zijn.

Voor de aanleg van wasplaatsen bij agrarische bedrijven is vooral [§ 4.90 Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten](#) uit hoofdstuk 4 van het Bal van belang. Deze wettekst en enkele andere relevante teksten zijn terug te vinden in [Bijlage I: Wetteksten uit het Bal](#). De inhoudelijke toelichting op deze wetteksten staat in [Hoofdstuk 3](#).

De voorschriften uit paragraaf 4.90 gelden voor de volgende bedrijven/bedrijfstukken:

- » veehouderijen
- » glastuinbouwbedrijven
- » bedrijven die gewassen telen in de open lucht
- » bedrijven die gewassen telen in een gebouw
- » agrarisch loonwerkbedrijven
- » landbouwmechanisatiebedrijven
- » bedrijven voor onderhoud van de openbare ruimte

In paragraaf 4.90 staat vermeld dat bij het reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten ook moet worden voldaan aan de regels voor de bodembeschermende voorziening uit [§ 5.4.2 Bodembeschermende voorziening](#) van het Bal (zie [Bijlage I: Wetteksten uit het Bal](#)).

2.1.3. Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplicht zoals beschreven in artikel 2.11 in het Bal is het uitgangspunt voor de regels in het Bal (zie [Bijlage II: Bal Artikel 2.11 \(specifieke zorgplicht\)](#)). Bij iedere milieubelastende activiteit of lozingsactiviteit moet degene die de activiteit uitvoert passende preventieve maatregelen nemen, moeten ten minste de beste beschikbare technieken (BBT, zie [§ 2.1.4](#)) worden toegepast en mag geen significante verontreiniging worden veroorzaakt. Deze specifieke zorgplicht geldt altijd, onafhankelijk van eventuele aanvullende regels of plichten, dus ook in het geval er voor een activiteit algemene regels in het Bal staan uitgewerkt.

In het Bal zijn bepaalde zaken niet meer opgenomen die in het Activiteitenbesluit wel waren opgenomen, omdat ze in het Bal onder de specifieke zorgplicht vallen. Bij specifieke zorgplicht voor wasplaatsen en zuiveringsvoorzieningen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan:

- » De wasplaats zo inrichten dat geen water vanaf het erf de wasplaats op kan stromen;
- » De wasplaats zo inrichten, dat hij doelmatig kan worden schoongespoeld (zonder bijvoorbeeld gootjes onder vastzittende roosters);
- » Bij het reinigen op perceel of onverharde bodem altijd voldoende afstand tot het oppervlaktewater aanhouden om te voorkomen dat het waswater hiernaar toe afstroomt;
- » Bij gebruik van een twee- of driewegklep: zorgen dat heel duidelijk is in welke richting de hendel moet staan bij verschillende activiteiten;
- » Het goed schoonmaken en naspoelen van de wasplaats na gebruik (bij reinigen machines met gewasbeschermingsmiddelen), waarbij het afvalwater gezuiverd wordt;
- » Bij gebruik van de wasplaats door meerdere personen: zorgen dat iedereen goed weet hoe de wasplaats gebruikt moet worden;

- » Zorgen voor monsterputten die functioneel en toegankelijk zijn;
- » Zorgen voor het onderhouden van de aaneengesloten bodemvoorziening:
 - › de vloer op scheuren controleren en deze indien nodig repareren
 - › de kitnaden van gekitte stelconplaten regelmatig controleren en deze indien nodig repareren
- » Lekbakken tijdig legen;
- » Een aanwezige olieafscheider op tijd (laten) schoonmaken (voor een doelmatige werking);
- » Slibvangputten tijdig legen en het afval op de juiste manier afvoeren;
- » Het juist gebruiken en onderhouden van de zuivering (zoals het jaarlijks omzetten en aanvullen van een fyto-bak het tijdig en op de juiste manier afvoeren van het restant aan middelen in een Heliosec of Remdry, zorgen dat vochtigheid van substraat op peil blijft bij gebruik van een biofilter)

2.1.4. Best beschikbare technieken

De milieuwetgeving schrijft voor dat bij milieubelastende activiteiten best beschikbare technieken (BBT) moeten worden toegepast. BBT staat voor de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een milieubelastende activiteit te voorkomen, en als dat niet mogelijk is, te beperken. Vergunningen en maatwerkvoorschriften moeten voldoen aan BBT. Ook kan BBT staan in algemene rijksmilieuregels zoals het Besluit activiteiten leefomgeving.

De wetgever heeft BBT voor wasplaatsen neergelegd in de algemene regels. De voorschriften in [§ 4.90 Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten](#) van het Bal zijn BBT.

2.1.5. Maatwerk

Het bevoegd gezag kan afwijken van de algemene regels met maatwerk, wanneer daar goede redenen voor zijn en wanneer dit past binnen de randvoorwaarden van het Bal. Maatwerk kan gebruikt worden voor:

- » onvoorziene situaties
- » bijzondere gevallen
- » lokale omstandigheden
- » het bereiken van ambities voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving

In de Omgevingswet wordt onderscheid gemaakt tussen maatwerkregels en maatwerkvoorschriften. Zowel maatwerkregels als maatwerkvoorschriften moeten goed beargumenteerd worden en kunnen niet zomaar worden verleend.

- » **Maatwerkregels** worden verwerkt in het omgevingsplan, de omgevingsverordening of de waterschapsverordening. Maatwerkregels zijn niet gericht tot een specifieke belanghebbende, maar gelden op een bepaalde locatie ongeacht wie daar een activiteit uitvoert of in de toekomst zal gaan uitvoeren. Met maatwerkregels is het mogelijk om de regels van het Bal gebiedsgericht aan te vullen of daarvan af te wijken.

- » **Maatwerkvoorschriften** staan in een apart maatwerkbesluit. In tegenstelling tot maatwerkregels, gelden maatwerkvoorschriften voor individuele gevallen. Met een maatwerkvoorschrift kan het bevoegd gezag:
 - › voor een bepaalde activiteit in individuele gevallen afwijken van de algemene regels;
 - › een onderwerp verder invullen of aanvullen;
 - › strengere of minder strenge eisen opleggen dan in de algemene regels staan, bijvoorbeeld voor onverwachte situaties of lokale omstandigheden.

Het bevoegd gezag kan een maatwerkvoorschrift opstellen uit eigen beweging of op verzoek van een ondernemer. Op maatwerkvoorschriften zijn beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en het Omgevingsbesluit van toepassing (zie [Artikel 2.13 \(maatwerkvoorschriften\)](#) van het Bal, [Bijlage II: Bal Artikel 2.11 \(specifieke zorgplicht\)](#)). Daarnaast moet het bevoegd gezag uitgaan van het toepassen van de beste beschikbare technieken (BBT).

2.1.6. Overgangsrecht

Voor wasplaatsen zijn de voorschriften in het Bal op een aantal punten strenger dan in het Activiteitenbesluit. Als een voorschrift uit het Bal strenger is dan het voorschrift uit het Activiteitenbesluit of de Activiteitenregeling, dan geldt dat strengere Bal-voorschrift gelijk bij inwerking treden van het Bal. Tenzij er specifieke overgangsrecht voor geregeld is. Dat is voor wasplaatsen niet het geval.

In het Activiteitenbesluit was opgenomen dat afvalwater afkomstig van een bodembeschermende voorziening, vóór afgaand aan lozen op de bodem of vuilwaterriool door een zuiveringsvoorziening moest worden geleid waarmee ten minste 95% van de gewasbeschermingsmiddelen wordt verwijderd. Het gaat hier om afvalwater ontstaan door het uitwendig wassen van werktuigen waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast.

In het Bal is opgenomen dat het afvalwater moet worden gezuiverd zonder restlozing. Daarnaast werd in het Activiteitenbesluit voor de vloeistofdichte vloer niet zoals in het Bal de eis gesteld dat er geen directe afvoer voor afvalwater en hemelwater van de wasplaats naar een oppervlaktewaterlichaam aanwezig mag zijn.

Omdat voor beide bovenstaande gevallen geen overgangsrecht in het Bal is opgenomen gelden de voorschriften direct bij inwerking treden van het Bal.

Onder het Activiteitenbesluit was het mogelijk om via een watervergunning lozing van bepaalde afvalwaterstromen van wasplaatsen op een oppervlaktewaterlichaam toe te staan. Onder de Omgevingswet gaan deze watervergunningen over in een maatwerkvoorschrift.

Eventuele voorschriften in de vergunning worden maatwerkvoorschriften.

Een eerder verleende watervergunning waarmee toestemming is gegeven om vanaf een wasplaats te mogen lozen op oppervlaktewater wordt dus een maatwerkvoorschrift. Artikel 4.891 (geen directe afvoer naar oppervlaktewater vanaf de wasplaats) heeft als doel het voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater en wordt daarmee volgens

de Omgevingswet gezien als lozingsactiviteit. Dit betekent dat met het maatwerkvoorschrift ook wordt afgeweken van artikel 4.891. De eis dat geen directe afvoer naar oppervlaktewater aanwezig mag zijn, geldt in dat geval niet. Het maatwerk blijft gelden tot het bevoegd gezag dit aanpast.

2.2. Regels t.a.v. bouwen

Voor bouwen kunnen er verschillende regels en vergunningen gelden. Dit kunnen lokale regels zijn uit het omgevingsplan en de technische eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Voor het bouwen kan zowel vanwege het omgevingsplan als de technische eisen een vergunning nodig zijn.

Er zijn dus twee soorten bouwvergunningen die relevant kunnen zijn voor de aanleg van wasplaatsen:

1. Vergunningplicht volgens de technische bouwactiviteit, gedefinieerd door het Rijk ([§ 2.2.1](#))
2. Omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit bouwwerken ([§ 2.2.2](#))

In [§ 2.2.3](#) wordt de relatie tussen deze vergunningen beschreven.

2.2.1. Technische bouwactiviteit

Het Rijk heeft voor "bouwen van een bouwwerk" de technische bouwactiviteit gedefinieerd¹. Onder de Omgevingswet geldt dat het bouwen van een bouwwerk pas vergunningplichtig is als het in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) is aangewezen als vergunningplichtig ([Artikel 2.25 \(aanwijzing vergunningplichtige gevallen bouwactiviteit: bouwwerken met een dak\)](#) en [Artikel 2.26 \(aanwijzing vergunningplichtige gevallen bouwactiviteit: bouwwerken zonder dak\)](#) Bbl, zie [Bijlage IV: Wetteksten m.b.t. bouwen](#))². Uit de artikelen blijkt dat een wasplaats voor de technische bouwactiviteit niet vergunningplichtig is, wanneer deze niet hoger is dan 5 meter³. Dit geldt zowel voor een wasplaats met overkapping (artikel 2.25) als voor een wasplaats zonder overkapping (artikel 2.26). Voor wat de technische bouwactiviteit betreft, kan een wasplaats dus vergunningvrij worden gebouwd wanneer deze niet hoger is dan 5 m. Men moet dan nog wel altijd voldoen aan de technische eisen van het Besluit bouwwerken leefomgeving. En er geldt nog wel een meldplicht als het valt onder gevolgklasse 1.

Is de wasplaats wel hoger dan 5 m? Dan kan de wasplaats niet vergunningvrij worden gebouwd.

¹ Constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties anders dan een schip dat wordt gebruikt voor verblijf van personen en dat is bestemd en wordt gebruikt voor de vaart;

² <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/technische-bouwactiviteit/rijksregels-bouwactiviteit/vergunningplichtige-technische-bouwactiviteiten/>

³ De overige eisen uit 2.25 en 2.26 zijn niet relevant voor wasplaatsen

2.2.2. Ruimtelijk bouwen: omgevingsplan

Naast de technische bouwactiviteit zijn bij bouwen ook ruimtelijke aspecten van belang. De gemeente bepaalt in het omgevingsplan of er op een bepaalde locatie een bouwwerk geplaatst mag worden, zoals een wasplaats met overkapping. De regels voor ruimtelijke bouwactiviteiten komen voort uit het evenwichtige toedelen van functies aan locaties. Aspecten waarmee rekening gehouden moet worden zijn onder andere stedenbouwkundige en landschappelijke waarden, archeologie en monumentenzorg en het milieu. Ruimtelijke bouwregels in het omgevingsplan kunnen naast concrete regels zoals bouwhoogten bestaan uit vergunningplichten, meldingsplichten en/of informatieplichten.

De gemeente bepaalt in het omgevingsplan zelf of zij een concreet bouwplan wil toetsen aan de ruimtelijke regels van een omgevingsplan en of zij een welstandtoets wil. Daarnaast zal zij de bodemtoets in regels vorm moeten geven⁴.

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt iedere gemeente een omgevingsplan van rechtswege met daarin een tijdelijk deel omgevingsplan dat bestaat uit de bestaande ruimtelijke regels (bestemmingsplannen e.d.) en een bruidsschat (voormalige rijksregels). Totdat een gemeente nieuwe regels heeft opgesteld gelden de regels uit het tijdelijk deel omgevingsplan waaronder de regels van de bruidsschat (zie [Bijlage IV: Wetteksten m.b.t. bouwen](#)). In artikel 22.26 van de bruidsschat omgevingsplan is een binnenplanse vergunningplicht opgenomen, "de omgevingsplanactiviteit bouwwerken". In [Artikel 22.27 Uitzonderingen op vergunningplicht artikel 22.26 – omgevingsplan onverminderd van toepassing](#) lid g is bepaald dat wasplaatsen vergunningvrij mogen worden gebouwd als ze niet hoger zijn dan 2m. Het gaat dan om "een bouwwerk, geen gebouw zijnde, in achtererfgebied voor agrarische bedrijfsvoering". In de praktijk zal een wasplaats met overkapping echter altijd hoger zijn dan 2 m. Volgens deze regels mogen wasplaatsen met een overkapping (hoger dan 2 m) dus niet vergunningvrij worden gebouwd. Binnen de beoordeling van de aanvraag vindt de beoordeling van een welstandstoets en een bodemtoets plaats ([Artikel 22.29 Beoordelingsregels aanvraag binnenplanse omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit bouwwerken algemeen](#) lid 1b en 1c).

Voor het mogelijk vergunningvrij bouwen van een overkapping van een wasplaats moet voor de [Omgevingsplanactiviteit bouwwerken](#) worden gekeken naar [Artikel 22.27 Uitzonderingen op vergunningplicht artikel 22.26 – omgevingsplan onverminderd van toepassing](#) van de bruidsschat. Wordt daaraan voldaan, dan is geen vergunning nodig. Wel moet worden voldaan aan de bestaande ruimtelijke regels.

⁴ Binnen de instructieregels in § 5.1.4.5.1 "Toelaten van een bouwactiviteit op een bodemgevoelige locatie" in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

2.2.3. Vergunningen in relatie tot het bouwen van een bouwwerk: Rijk versus gemeente

Het bevoegd gezag dat de regels stelt in relatie tot activiteiten regelt stelt zelf eventuele vergunning- of meldingsplichten vast. Wasplaatsen kunnen in principe vergunningvrij worden gebouwd volgens de regels van het Rijk ([§ 2.2.1](#)) maar zijn mogelijk wel vergunningplichtig volgens het omgevingsplan ([§ 2.2.2](#)).

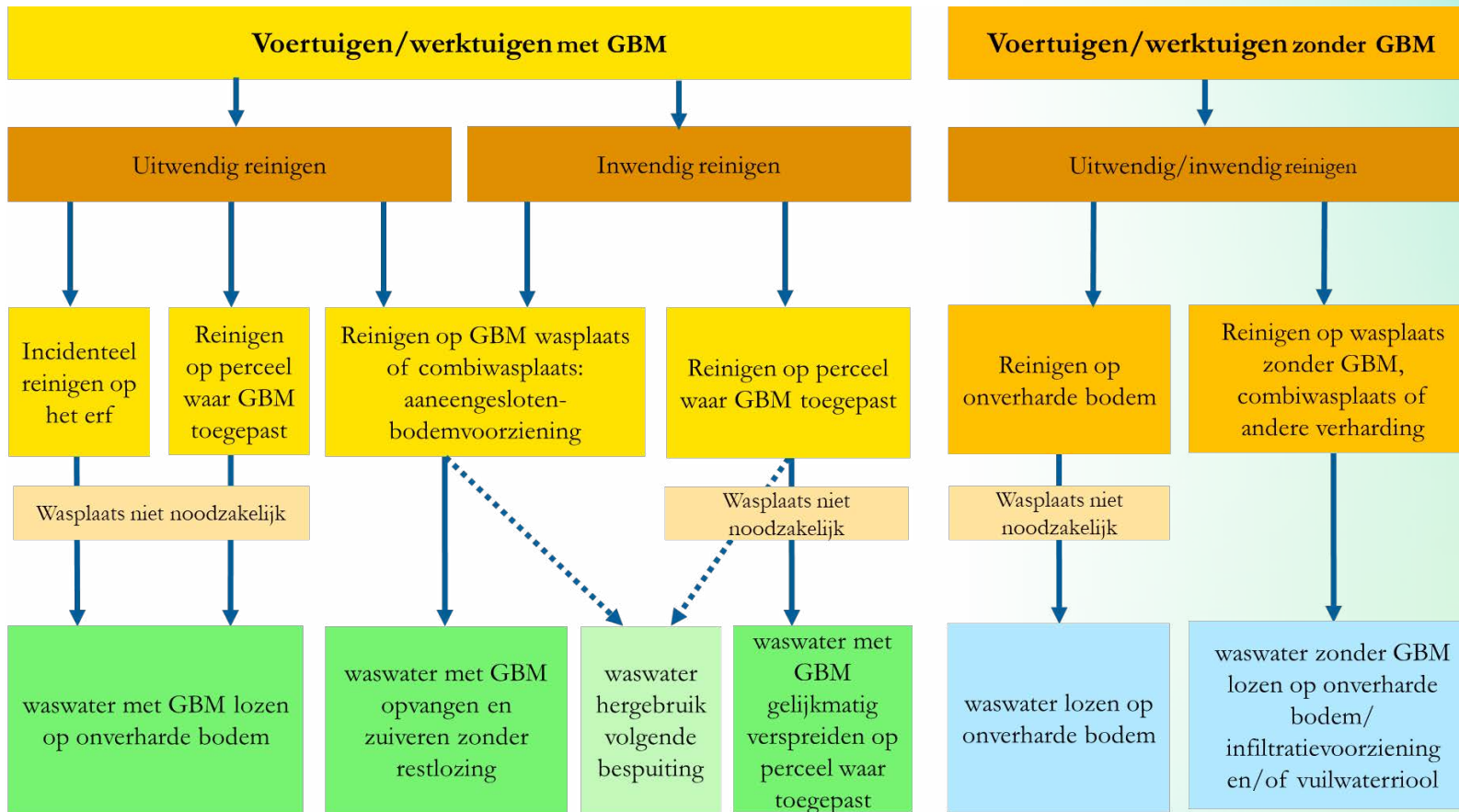
Onder de Omgevingswet komt een vergunningplicht bouwen met een combinatie van toetsen in één vergunningplicht aan Rijksregels en lokale regels niet meer voor.

Door deze “knip” tussen Rijksregels en gemeentelijke regels staan op meerdere plekken regels over vergunningvrij bouwen. Hoofdlijn is wel, dat wat onder het huidig recht vergunningvrij mocht worden gebouwd, ook onder de Omgevingswet vergunningvrij mag worden gebouwd (in ieder geval totdat gemeenten nieuwe regels gaan maken).

3. Uitleg regelgeving wasplaatsen

Dit hoofdstuk gaat in op de regels over het reinigen van werktuigen, zoals beschreven in [§ 4.90 Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten](#) van het Bal. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in het reinigen van werktuigen/voertuigen met of zonder gewasbeschermingsmiddelen, inwendig of uitwendig reinigen. Eventuele voorschriften voor wasplaatsen uit waterschapsverordeningen of omgevingsplannen, of eventuele voorschriften uit omgevingsverordeningen, zijn hier niet in opgenomen.

De verschillende type werktuigen, manieren van reinigen en bijbehorende lozingsroutes en wasplaatsen zijn samengevat in figuur 1.

Figuur 1. Lozingsroutes voor waswater van landbouwmachines. Routes voor hemelwater zijn niet weergegeven, deze staan in [figuur 2](#).

| 3.1. Landbouwwerktuigen en voertuigen met en zonder gewasbeschermingsmiddelen

Het Bal maakt onderscheid tussen machines (werktuigen/voertuigen) waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast en machines waarmee geen gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast.

De voorschriften in het Bal voor het reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten waarmee gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast gelden niet alleen voor spuitmachines, maar ook bijvoorbeeld voor aardappelpootmachines als tijdens het poten gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, zaaimachines en de plantmachines wanneer met gewasbeschermingsmiddel gecoat zaad of ontsmet plantgoed worden gebruikt, maar ook bijvoorbeeld inschuurapparatuur als die in contact is geweest met gewasbeschermingsmiddelen.

Onder de werktuigen/voertuigen zonder gewasbeschermingsmiddelen valt ook mesttoedieningsapparatuur.

| 3.2. Inwendig versus uitwendig reinigen

De wetgeving maakt voor machines waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast onderscheid tussen het reinigen van machines aan de buitenkant (uitwendig reinigen, beschreven in [Artikel 4.892 \(water: lozingsroutes uitwendig reinigen na gebruik gewasbeschermingsmiddelen\)](#)) en het reinigen van de tank met spuitvloeistof (inwendig reinigen, [Artikel 4.893 \(water: lozingsroutes inwendig reinigen met gewasbeschermingsmiddelen\)](#)). Voor machines waarmee geen gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast zoals mesttoedieningsapparatuur wordt dit onderscheid niet gemaakt ([Artikel 4.894 \(water: lozingsroutes reinigen zonder gewasbeschermingsmiddelen\)](#)).

De lozingsroutes die voor inwendig en uitwendig reinigen zijn toegestaan staan beschreven in [§ 3.4](#) van deze handreiking.

| 3.3. Bodembeschermende voorziening

Bodembescherming

Werktuigen en voertuigen waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast moeten worden gereinigd op een wasplaats met een aaneengesloten bodemvoorziening ([Artikel 4.890 \(bodem: bodembeschermende voorziening\)](#)). Dit is niet nodig als gaat om incidenteel reinigen (circa tweemaal per jaar) of als het reinigen plaatsvindt op de landbouwgrond waarop de middelen zijn toegepast.

Voor het reinigen van werktuigen en voertuigen zonder gewasbeschermingsmiddelen, waaronder mesttoedieningsapparatuur, is wassen op een aaneengesloten bodembeschermende voorziening niet verplicht. In de praktijk komt het voor dat deze werktuigen/voertuigen toch worden gewassen op een wasplaats, op een combiwasplaats of op een wasplaats die alleen bedoeld is voor werktuigen/voertuigen zonder gewasbeschermingsmiddelen.

Aaneengesloten bodemvoorziening

Een aaneengesloten bodemvoorziening is een vloer, verharding of constructie die stoffen tijdelijk keert en waarvan eventuele onderbrekingen of naden zijn gedicht, zodat er geen lekkage naar de bodem kan plaatsvinden. Deze voorziening bestaat meestal uit een asfalt- of betonvloer, maar het kan ook gaan om gekitte stelconplaten of een lekbak. In de Activiteitenregeling milieubeheer was voor het reinigen van werktuigen voertuigen en apparatuur waarmee gewasbeschermingsmiddelen waren toegepast in eerste instantie als bodembeschermende voorziening alleen een vloeistofdichte vloer voorgeschreven. Vanaf 2019 was in de regeling ook de optie voor een aaneengesloten bodemvoorziening opgenomen. In het Bal is gekozen voor een aaneengesloten bodemvoorziening (een lichtere bodembeschermende voorziening), omdat het gaat om gewasbeschermingsmiddelen in verdunde vorm in plaats van in geconcentreerde vorm.

<< Voorbeeld van aaneengesloten bodemvoorziening. De vloer bestaat uit losse betonplaten die gekit zijn.

Geen directe afvoer naar oppervlaktewater

Om verontreiniging van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen te voorkomen is in het Bal bepaald dat de wasplaats geen directe afvoer naar het oppervlaktewater mag hebben, ook niet voor het lozen van hemelwater ([Artikel 4.891 \(water: wasplaats\)](#)). Vanaf inwerkingstreden van het Bal mogen ook bestaande wasplaatsen geen directe afvoer naar oppervlaktewater meer hebben. Uitzondering hierop is als hiervoor op grond van een eerder verleende watervergunning een maatwerkvoorschrift geldt (zie [§ 2.1.6](#)).

Logboek

Het Bal schrijft verder voor dat voor de bodembeschermende voorziening een logboek wordt bijgehouden, waarin gegevens worden vastgelegd over controles, beoordelingen, onderhoud en reparaties ([Artikel 5.20 \(bodem: logboek bodembeschermende voorziening\)](#)).

Nulmeting

De verplichting tot een nulmeting bodemonderzoek zoals deze binnen het Activiteitenbesluit milieubeheer bestond, is in het Bal niet meer opgenomen. Ook de vereiste om een bodemonderzoek uit te voeren bij het opheffen van de wasplaats, is komen te vervallen. Deze eis geldt nog wél voor tankplaatsen (zie kader 1).

Kader 1: eisen bodemonderzoek tankplaatsen

Wanneer de wasplaats ook wordt gebruikt als tankplaats gelden ook de regels voor tankplaatsen. Bij het opheffen van wasplaats die ook als tankplaats wordt gebruikt, is wel een bodemonderzoek nodig volgens het document "Bodembescherming: combinaties van voorzieningen en maatregelen" (BB-CVM) (per 01-01-2024) en beschreven in paragraaf 5.2.1 (eindonderzoek bodem) van het Bal. Als er verontreiniging wordt aangetroffen is een ondernemer verantwoordelijk om deze te saneren, tot de waarden uit de nulmeting (als deze is gedaan), en anders tot de achtergrondwaarden uit het Besluit Bodemkwaliteit (die veelal strenger zijn) (artikel 5.6)

3.4. Lozing van waswater

3.4.1. Voorgeschreven lozingsroute

§ 4.90 Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten schrijft voor de verschillende type reinigingen van machines een lozingsroute voor het afvalwater voor (artikel [4.892](#), [4.893](#) en [4.894](#)). Deze lozingsroute houdt ook een verbod in voor het gebruik van andere lozingsroutes.

Specifieke omstandigheden kunnen aanleiding geven om met een maatwerkvoorschrift een andere lozingsroute toe te staan. Van belang hierbij is het tweede lid van artikel [4.892](#), [4.893](#) en [4.894](#). Het bevoegd gezag dat het maatwerkvoorschrift stelt, kan een ander bevoegd gezag zijn dan het bevoegd gezag voor de controle op de naleving van de voorgeschreven lozingsroute in het Bal in de betreffende artikelen. Voor het lozen op de bodem is de gemeente bevoegd gezag, maar de waterbeheerder kan bijvoorbeeld bepalen dat lozen in het oppervlaktewater is toegestaan, waardoor het lozen een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam wordt. De waterbeheerder kan het gebod om te lozen op landbouwgronden niet opheffen. In het tweede lid van de betreffende artikelen is daarom geregeld dat wanneer een alternatieve route via een maatwerkvoorschrift is toegestaan, het niet meer verplicht is gebruik te maken van de voorkeursroute, maar het mag nog wel.

Bovenstaande is echter alleen geregeld voor maatwerkvoorschriften en niet voor maatwerkregels. De reden dat hiervoor is dat het generiek toestaan van directe lozing in die gevallen niet de voorkeur heeft. Individuele gevallen kunnen daarom geregeld worden met een maatwerkvoorschrift. Dit betekent dat (in uitzonderlijke gevallen) het bij maatwerkregel toestaan van een directe lozing bij de artikelen [4.892](#), [4.893](#) en [4.894](#) alleen kan als het waterschap bij maatwerkregel de directe lozing toestaat, en de gemeente bij maatwerkregel de voorkeursroute aanpast.

Grondwaterbeschermingsgebieden

Het Bal staat lozen van waswater met gewasbeschermingsmiddelen op de bodem in een aantal gevallen toe. In grondwaterbeschermingsgebieden heeft de provincie de mogelijkheid om in haar omgevingsverordening via een maatwerkregel op het Bal te bepalen dat lozen van het afvalwater in de bodem niet is toegestaan.

3.4.2. Lozingsroutes voor uitwendig reinigen van machines met gewasbeschermingsmiddelen

Voor het lozen van waswater van de uitwendige reiniging van machines waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast ([figuur 1](#)) zijn er drie opties ([Artikel 4.892 \(water: lozingsroutes uitwendig reinigen na gebruik gewasbeschermingsmiddelen\)](#)). Lozen van waswater met gewasbeschermingsmiddelen op oppervlaktewater en vuilwaterriool is niet toegestaan.

De mogelijke lozingsopties:

- » Als de machine op landbouwgrond waar de middelen zijn toegepast wordt gereinigd, mag het afvalwater hier infiltreren. Het uitgangspunt is dat het reinigen niet elke keer op dezelfde plek op het perceel gebeurt en dat voldoende afstand tot het oppervlaktewater wordt aangehouden om te voorkomen dat het afvalwater hiernaar toe afstroomt.
- » Als reinigen incidenteel gebeurt (circa tweemaal per jaar), mag dat op het erf waarbij het afvalwater in de bodem infiltreert. Het afvalwater mag hierbij niet in het oppervlaktewater terecht komen.
- » Bij het reinigen op een wasplaats moet het afvalwater worden opgevangen en gereinigd zonder restlozing. Zuiveren zonder restlozing kan worden gerealiseerd met verschillende zuiveringsvoorzieningen (zie [Hoofdstuk 5](#)).

In specifieke omstandigheden kan met maatwerkvoorschrift een andere lozingsroute worden toegestaan (zie [§ 3.4.1](#)).

3.4.3. Lozingsroutes voor inwendig reinigen van machines met gewasbeschermingsmiddelen

Voor waswater van de inwendige reiniging na gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ([figuur 1](#)) worden twee lozingsroutes genoemd in het Bal ([Artikel 4.893 \(water: lozingsroutes inwendig reinigen met gewasbeschermingsmiddelen\)](#)):

- » Het afvalwater mag gelijkmatig verspreid worden op de landbouwgronden waarop de middelen zijn toegepast. De tank wordt dan (op het perceel) met water gespoeld, waarna het afvalwater wordt uitgereden over het perceel net zoals het middel wordt uitgereden. Het is niet toegestaan dat het afvalwater op één plek wordt geloosd.
- » Het afvalwater wordt opgevangen en gezuiverd zonder restlozing.
- » In specifieke omstandigheden kan met maatwerkvoorschrift een andere lozingsroute worden toegestaan (zie [§ 3.4.1](#)).

Daarnaast kan het afvalwater ook worden hergebruikt bij een volgende bespuiting of worden afgevoerd naar een verwerker.

3.4.4. Lozingsroutes voor het reinigen zonder gewasbeschermingsmiddelen

Voor het afvalwater dat afkomstig is van de reiniging van machines waarmee geen gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast ([figuur 1](#)) geldt dat er geloosd mag worden ([Artikel 4.894 \(water: lozingsroutes reinigen zonder gewasbeschermingsmiddelen\)](#)):

- » Op onverharde bodem. In het Bal is de verplichting uit het Activiteitenbesluit dat het afvalwater verspreid moet worden uitgereden komen te vervallen.
 - › Bij het reinigen van machines op het erf, mag het afvalwater worden geloosd op onverharde bodem.
 - › Als het afvalwater wordt opgevangen (bijvoorbeeld in een buffertank) mag het daarna ook op de onverharde bodem worden geloosd. Daaraan zijn in het Bal verder geen eisen gesteld.
 - › Ook kan het waswater, al dan niet via een opvangvoorziening, geloosd worden op een infiltratievoorziening (zie [Hoofdstuk 6](#)).
- » Op het vuilwaterriool.

Indien gewassen wordt op een combiwasplaats moet voorkomen worden dat het waswater vermengd raakt met waswater afkomstig van machines met gewasbeschermingsmiddelen. Het is niet toegestaan waswater met gewasbeschermingsmiddelen afkomstig van de wasplaats op het vuilwaterriool of onverharde bodem te lozen.

In specifieke omstandigheden kan met maatwerkvoorschrift een andere lozingsroute worden toegestaan (zie [§ 3.4.1](#))

Voorbeeld van een wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen.

3.5. Hemelwater van de wasplaats

3.5.1. Hemelwater van een wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen

Voor de lozing van hemelwater van een wasplaats waar voertuigen/werktuigen met gewasbeschermingsmiddelen worden gewassen is een voorkeursroute opgenomen in het Bal. Dat houdt in ieder geval in dat de wasplaats geen directe afvoer naar oppervlaktewater mag hebben. Dit om te voorkomen dat met gewasbeschermingsmiddelen verontreinigd hemelwater naar het oppervlaktewater kan afstromen ([Artikel 4.891 \(water: wasplaats\)](#)). Op grond van de specifieke zorgplicht ([Bijlage II: Bal Artikel 2.11 \(specifieke zorgplicht\)](#)) moet een wasplaats na gebruik worden gereinigd, waarbij het waswater wordt opgevangen en gezuiverd. Daarmee wordt echter niet helemaal voorkomen dat het hemelwater dat op de wasplaats valt verontreinigd raakt met gewasbeschermingsmiddelen. Omdat het niet wenselijk is dat dit verontreinigde hemelwater in het oppervlaktewater terecht komt is in [Artikel 4.891 \(water: wasplaats\)](#) opgenomen dat de wasplaats geen directe afvoer naar oppervlaktewater mag hebben.

3.5.2. Schoon hemelwater

Op het lozen van schoon hemelwater is de specifieke zorgplicht van toepassing. Lozen van schoon hemelwater op het vuilwaterriool is in strijd met de zorgplicht. Het gaat namelijk om een waterstroom die in principe schoon is. Het afvoeren van hemelwater via het vuilwaterriool heeft een negatieve invloed op de goede werking van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi). Hemelwater moet bij voorkeur lokaal in het milieu terechtkomen. Het hemelwater kan geloosd worden op de bodem of oppervlaktewater.

In het Bal zijn geen uitgewerkte regels voor het lozen van hemelwater opgenomen. Het bevoegd gezag kan wel maatwerkvoorschriften stellen over het lozen van hemelwater, of kan gebiedsgerichte maatwerkregels stellen in het omgevingsplan of de waterschapsverordening. Totdat de gemeente in het omgevingsplan zelf lozingsregels heeft opgesteld geldt het tijdelijk deel van het omgevingsplan: de bruidsschat (zie [§ 22.3.8.2 Lozen van afvloeiend hemelwater dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening](#)). Daarnaast gelden ook de regels uit de bruidsschat van de waterschapsverordening (zie [Artikel 2.15 Lozen van afvloeiend hemelwater](#)), tot het waterschap deze regels wijzigt.

In het Activiteitenbesluit milieubeheer was het lozen van schoon hemelwater op de bodem of het oppervlaktewater vanaf een bodembeschermende voorziening niet toegestaan. Dit is onder het Bal wel toegestaan, tenzij hiervoor specifiek voorschriften zijn opgenomen bij een activiteit. Voor agrarische wasplaatsen is dat niet het geval, maar voor wasplaatsen waar machines met gewasbeschermingsmiddelen worden gewassen is wel de eis gesteld dat geen directe afvoer naar oppervlaktewater aanwezig mag zijn.

Lozen op drukriolering

De drukriolering is niet bedoeld voor lozingen van hemelwater. Dit kan leiden tot overbelasting. Wie hemelwater loost op drukriolering handelt in strijd met de zorgplicht. De gemeente moet in het handhavingsbesluit duidelijk maken aan welke eisen betrokkenen moeten voldoen. De gemeente kan met een maatwerkvoorschrift bijvoorbeeld een beperking opleggen aan de maximale hoeveelheid geloosd water of een beperking aan de tijden waarop geloosd mag

worden.

3.5.3. Lozingsroutes hemelwater verschillende type wasplaatsen

De toegestane routes voor het afvoeren van hemelwater van een wasplaats staan weergegeven in [figuur 2](#) en worden hieronder toegelicht.

¹ Alleen wanneer lozen op de bodem of het oppervlaktewater niet mogelijk is, zie [§ 3.5.2](#).

Figuur 2. Lozingsroutes voor hemelwater vanaf een overdekte wasplaats, een niet-overdekte wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen en een niet-overdekte wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen (geen combiwasplaats). Bij niet-overdekte wasplaatsen gaat het om het afvoeren van hemelwater na het reinigen van de wasplaats en afvoeren van het afvalwater.

Hemelwater van het dak van een overdekte wasplaats

Het hemelwater van het dak van een wasplaats kan gezien worden als schoon hemelwater. Dit kan geloosd worden op:

- » onverharde bodem
- » op een infiltratievoorziening
- » oppervlaktewater
- » wanneer lozen op de bodem of het oppervlaktewater niet mogelijk is: vuilwaterriool (zie [§ 3.5.2](#))

Hemelwater van een niet-overdekte wasplaats waarop machines **met** gewasbeschermingsmiddelen worden gereinigd mag geloosd worden, mits de wasplaats grondig is schoongemaakt na gebruik ([Artikel 4.891 \(water: wasplaats\)](#)):

- » op onverharde bodem
- » op een infiltratievoorziening

- » op het vuilwaterriool (zie [§ 3.5.1](#))

Dit geldt ook voor gecombineerde wasplaatsen.

Hemelwater van een niet-overdekte wasplaats waarop **geen** machines met gewasbeschermingsmiddelen worden gereinigd mag, mits grondig schoongemaakt na gebruik, geloosd worden:

- » op onverharde bodem
- » op een infiltratievoorziening
- » op oppervlaktewater
- » op het vuilwaterriool

Dit geldt niet voor gecombineerde wasplaatsen, want daarop worden wel machines met gewasbeschermingsmiddelen gereinigd.

Wasplaats in Wapse met verrijdbare overkapping. Als de wasplaats niet in gebruik is, wordt de zwarte overkapping over de wasplaats heen getrokken en gaat het hemelwater naar de bodem.

| 3.6. Slibvangput en olieafscheider

Voor het wassen van agrarische voertuigen/werktuigen zijn in het Bal niet langer lozingseisen voor olie en onopgeloste bestanddelen opgenomen. Indien vanuit milieuoogpunt wenselijk, kan het bevoegd gezag dit voorschrijven met maatwerkvoorschriften of met maatwerkregels in het omgevingsplan of de waterschapsverordening.

[Kader 2](#) gaat in op het bepalen van de capaciteit van de olieafscheider.

In de praktijk kan het voorkomen dat een wasplaats ook gebruikt wordt als tankplaats. In dat geval dient ook rekening gehouden te worden met de eisen die voor tanken gelden. Wanneer de wasplaats wordt gebruikt voor het tanken van meer dan 25.000 L per jaar, geldt de eis voor een slibvangput en olieafscheider bij lozing op het vuilwaterriool nog wel (artikel 4.515). Wanneer minder dan 25.000 L per jaar getankt wordt, geldt dat het afvalwater bij lozing op het vuilwaterriool maximaal 20 mg/L olie mag bevatten, of door een slibvangput en olieafscheider geleid wordt (artikel 4.499).

De inhoud van een olieafscheider is gevaarlijk afval. Dit afval moet worden afgegeven aan een erkende inzamelaar (art. 10.37 Wm). De afgiftegegevens moeten worden bewaard (art. 10.38 Wm).

Kader 2. Capaciteit olieafscheider

Voor het bepalen van de capaciteit van de olieafscheider is een rekenmodule beschikbaar via <https://iplo.nl/thema/water/afvalwater-activiteiten/technische-voorzieningen-afvalwater/olie-afscheiders/olieafscheider/>.

Hemelwater vanaf de wasplaats hoeft niet door de bezinkput en olieafscheider heen te gaan.; het regenwater mag ook rechtstreeks worden geloosd via de hierboven beschreven routes. Als het regenwater van de wasplaats wél door een bezinkput en olieafscheider heen gaat, dan moet deze hoeveelheid worden meegenomen bij het berekenen van met de capaciteit van de bezinkput en de olieafscheider. Het bepalen van de capaciteit van de slibvangput gebeurt in de praktijk door de aannemer. Een olieafscheider is onder het Bal niet meer verplicht. De capaciteit van infiltratievoorzieningen staat beschreven onder 5.2.

*Links: het plaatsen van een olieafscheider. Een olieafscheider is vaak zo zwaar dat deze veelal met een kraan geplaatst moet worden.
Rechts: bovenaanzicht van een olieafscheider.*

| 3.7. Monsternameput

Onderdeel van de specifieke zorgplicht is dat afvalwater dat wordt geloosd altijd doelmatig moet kunnen worden bemonsterd ([art. 2.11 lid 2f, bijlage II](#)). Dit kan bijvoorbeeld door middel van een monsternameput, maar ook andere opties zijn toegestaan.

Indien wordt gekozen voor de aanleg van een monsternameput bij de wasplaats, dan kan er bij de onderstaande eigenschappen van een monsterput van worden uitgegaan dat doelmatig kan worden bemonsterd.

- » de monsternameput een diameter heeft van minstens 30 cm,
- » een verval van 10 cm. tussen de inlaat en uitstroom van de put en
- » een verzamelruimte onder de uitlaat waarin minstens 10 cm. water kan blijven staan.

| 3.8. Procedures: Informeren bevoegd gezag

De ondernemer die agrarische voertuigen wil gaan wassen, moet aan een aantal vereisten voldoen om het bevoegd gezag de gelegenheid te geven na te gaan of aan de regels wordt voldaan. Hieronder worden de meldingsplicht en de riooltekening toegelicht.

3.8.1. Meldingsplicht

Een ondernemer mag niet beginnen met het reinigen van agrarische voertuigen zonder dat vier weken voor aanvang te melden bij het bevoegd gezag ([Artikel 4.888 \(melding\)](#)). Deze melding bevat informatie over welke handelingen met gewasbeschermingsmiddelen worden verricht en de lozingsroute. Wanneer er iets verandert in deze activiteiten, routes en/of lozingspunten, moet de ondernemer dit opnieuw vier weken voor aanvang melden. Zo blijft het bevoegd gezag op de hoogte van de actuele situatie. Een ondernemer moet dus vier weken voor hij begint met het wassen van machines op een wasplaats, een melding doen. Voor het aanleggen van de wasplaats geldt geen meldingsplicht.

3.8.2. Riooltekening

Voor de wasplaats moet een tekening beschikbaar zijn waarop wordt aangegeven op welke punten afvalwater wordt geloosd, of deze zijn aangesloten op het eigen vuilwaterriool of een schoonwaterriool en op welke lozingsroutes het eigen vuilwaterriool en schoonwaterriool uitkomen ([Artikel 4.895 \(water: riooltekening\)](#)). De bedoeling van deze tekening is dat het voor het bevoegd gezag duidelijk wordt hoe het rioolstelsel in elkaar zit en hoe de afvalwaterstromen lopen.

4. Inrichting van de wasplaats

De aanleg van een wasplaats is vaak maatwerk. Een ondernemer moet keuzes maken over o.a. het type wasplaats, de grootte van de wasplaats, het al dan niet overkappen van de wasplaats, de bodembeschermende voorziening, de capaciteit van de zuiveringsvoorziening en de lozingsroutes.

Dit hoofdstuk beschrijft de afwegingen die belangrijk zijn mee te nemen bij de inrichting van een wasplaats. Daarnaast worden verschillende typen wasplaatsen beschreven en wordt kort ingegaan op een gemeenschappelijke wasplaats.

4.1. Afwegingen bij de inrichting van een wasplaats

De inrichting van de wasplaats wordt bepaald door het gebruik van de wasplaats, wat binnen de wetgeving past en wat in de praktijk mogelijk is.

De volgende zaken komen aan bod:

1. Type te reinigen machines
2. Activiteiten op de wasplaats
3. Lozingsopties
4. Inrichting van het erf

4.1.1. Type machines

De eerste vraag is welke machines de ondernemer op de wasplaats wil gaan wassen en waar de wasplaats dus geschikt voor moet zijn. Gaat het alleen om machines waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast, of ook om machines waarmee geen gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast, of om een combinatie beide. Dit onderscheid is toegelicht in [§ 3.1](#).

Als tijdens het aardappelen poten gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, valt de machine onder de regelgeving voor machines waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast.

4.1.2. Activiteiten op de wasplaats

Welke activiteiten

Voor de inrichting van de wasplaats is het van belang te weten welke activiteiten een ondernemer op de wasplaats wil gaan uitvoeren. De wasplaats is primair bedoeld voor het wassen en reinigen van werktuigen en voertuigen, maar er zijn ook andere activiteiten die op dezelfde wasplaats kunnen worden uitgevoerd. Een logische activiteit is bijvoorbeeld het aanmaken van gewasbeschermingsmiddelen. In [kader 3](#) wordt ingegaan op mogelijke andere activiteiten. Het uitgangspunt bij het uitvoeren van andere activiteiten op de wasplaats is dat deze activiteiten altijd te verenigen moeten zijn met de doelmatigheid van de wasplaats voor het wassen van werktuigen en voertuigen. Daarnaast moet ook altijd worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving voor die activiteiten ([§ 4.1.3](#)). Ook moet het aanleggen van de wasplaats praktisch uitvoerbaar zijn ([§ 4.1.4](#)).

Gerealiseerd moet worden dat aanvullende voorschriften van toepassing kunnen zijn wanneer ook andere activiteiten worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld eisen ten aanzien van de bodembeschermende voorziening wanneer de wasplaats ook gebruikt wordt voor het tanken van brandstof.

Inzicht in welke activiteiten op de wasplaats uitgevoerd worden, kan van belang zijn voor het bepalen van de capaciteit van het zuiveringssysteem bij de wasplaats met gewasbeschermingsmiddelen.

Uitvoering van de activiteiten

Het is belangrijk zowel inzicht te hebben in welke activiteiten een ondernemer wil gaan uitvoeren, maar ook hoe en hoe vaak de activiteiten wordt uitgevoerd. Bijvoorbeeld hoe vaak de ondernemer verschillende machines gaat wassen, hoe wordt gewassen en hoeveel water daarbij vrijkomt. En komt er afvalwater vrij bij de eventuele andere activiteiten die op de wasplaats worden uitgevoerd, hoeveel water is dat dan en wat zijn daarvan de eigenschappen? [Kader 4](#) gaat in op de berekening van de capaciteit van de wasplaats. Al deze factoren zijn bepalend voor de inrichting van de wasplaats.

Kader 3. Aanvullende activiteiten die op een wasplaats uitgevoerd kunnen worden

Een wasplaats is voor meer activiteiten te gebruiken dan alleen het schoonmaken en vullen van machines. Voor ondernemers is het vaak een forse investering, waarbij ze kijken of de wasplaats meerdere functies kan hebben. Ondernemers kunnen de wasplaats bijvoorbeeld ook gebruiken voor:

- Het tanken van diesel. Als er op het bedrijf jaarlijks meer dan 25.000 liter diesel getankt wordt, dan moet dit gebeuren boven een vloeistofdichte vloer of verharding (in plaats van een aaneengesloten bodemvoorziening zoals voorgeschreven voor een wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij zijn een nulmeting bodem- onderzoek en certificaat van vloeistofdichtheid verplicht. Bovendien moet de vloer elke 6 jaar gekeurd worden. Bij deze combinatie worden er dus strengere eisen gesteld aan de wasplaats (par. 4.40 Grootchalig tanken).*
- Het wassen van kisten. Als er een wasplaats aanwezig is, kan deze ook worden gebruikt voor het wassen van kisten. Bij een kleine hoeveelheid kisten heeft het de voorkeur dit op een wasplaats voor gewasbeschermingsmiddelen te doen, omdat het waswater van kisten ook gewasbeschermingsmiddelen bevat. Afvalwater van de kisten kan dan in het vuilwaterriool of op/in de bodem worden geloosd (art. 4.738). Het afvalwater mag op een infiltratievoorziening (bijvoorbeeld wadi of infiltratiegreppel) worden geloosd, mits de capaciteit van de infiltratievoorziening daarvoor voldoende is. In de praktijk kan dit alleen voor het wassen van enkele kisten. Voor het wassen van grotere hoeveelheden kisten is in verband met de grote hoeveelheid waswater een gesloten kistenwasser wenselijk.*
- Het stallen van werktuigen, kisten of andere zaken. Als de overdekte wasplaats niet in gebruik is, bijvoorbeeld in de winter, kunnen ondernemers deze gebruiken voor het stallen van de veldspuit of andere werktuigen. Of voor lege kisten, of kisten met product.*

4.1.3. Lozingsopties

Bij de inrichting van de wasplaats is daarnaast van belang welke lozingsopties er zijn er op het bedrijf. Welke lozingsmogelijkheden voor het wassen van werktuigen en voertuigen vanuit de wetgeving zijn toegestaan, staat beschreven in [Hoofdstuk 3](#)

Wanneer lozen op het vuilwaterriool een optie is – bijvoorbeeld voor het waswater van machines zonder gewasbeschermingsmiddelen moet rekening gehouden worden met de capaciteit van het rioolsysteem. Hiervoor is afstemming met de gemeente nodig. Problemen met waterkwantiteit kunnen soms opgelost worden met een buffer. Waswater met gewasbeschermingsmiddelen ontstaan door het reinigen van machines op de wasplaats, moet opgevangen worden en gezuiverd worden in een zuiveringsvoorziening waarbij geen restlozing ontstaat (zie [Hoofdstuk 5](#)). Lozen op de onverharde bodem kan op kleigrond lastig zijn vanwege slechte infiltratie. Een infiltratievoorziening (zie [Hoofdstuk 6](#)) kan hierbij een oplossing bieden.

Bij het uitvoeren van andere activiteiten op de wasplaats moet daarnaast worden voldaan aan de lozingseisen die gelden voor die activiteit.

4.1.4. Indeling van het erf

Belangrijk aspect is ook de bestaande indeling van het erf:

- » waar is voldoende ruimte voor een wasplaats en de zuiveringsvoorziening
- » (waar) is het mogelijk de wasplaats te overkappen of is het mogelijk de wasplaats in een bestaande schuur te realiseren
- » waar is voldoende zonlicht en wind om de zuiveringsvoorziening goed te laten functioneren
- » is aansluiting op het vuilwaterriool en/of de bodem praktisch te realiseren.

Het heeft de voorkeur om de wasplaats overdekt te maken. Dat kan niet altijd omdat in het buitengebied vaak regels gelden voor het maximale oppervlak aan bebouwing op een perceel. Daarnaast spelen brandveiligheid en het beschikbare budget van de ondernemer een rol. Als een vaste overkapping niet mogelijk is, en een ondernemer (vanuit praktische overwegingen) lozing van hemelwater van een wasplaats zoveel mogelijk wil voorkomen, dan zijn het afdekken van de wasplaats met een verrijdbare overkapping of een zeil ook opties.

Het is belangrijk om bovenstaande opties met een ondernemer te bespreken zodat hij/zij uiteindelijk praktijkgerichte keuzes voor de inrichting van de wasplaats kan maken.

| 4.2. Type wasplaatsen

Op basis van de activiteiten en de mogelijkheden op het erf zijn er verschillende type wasplaatsen:

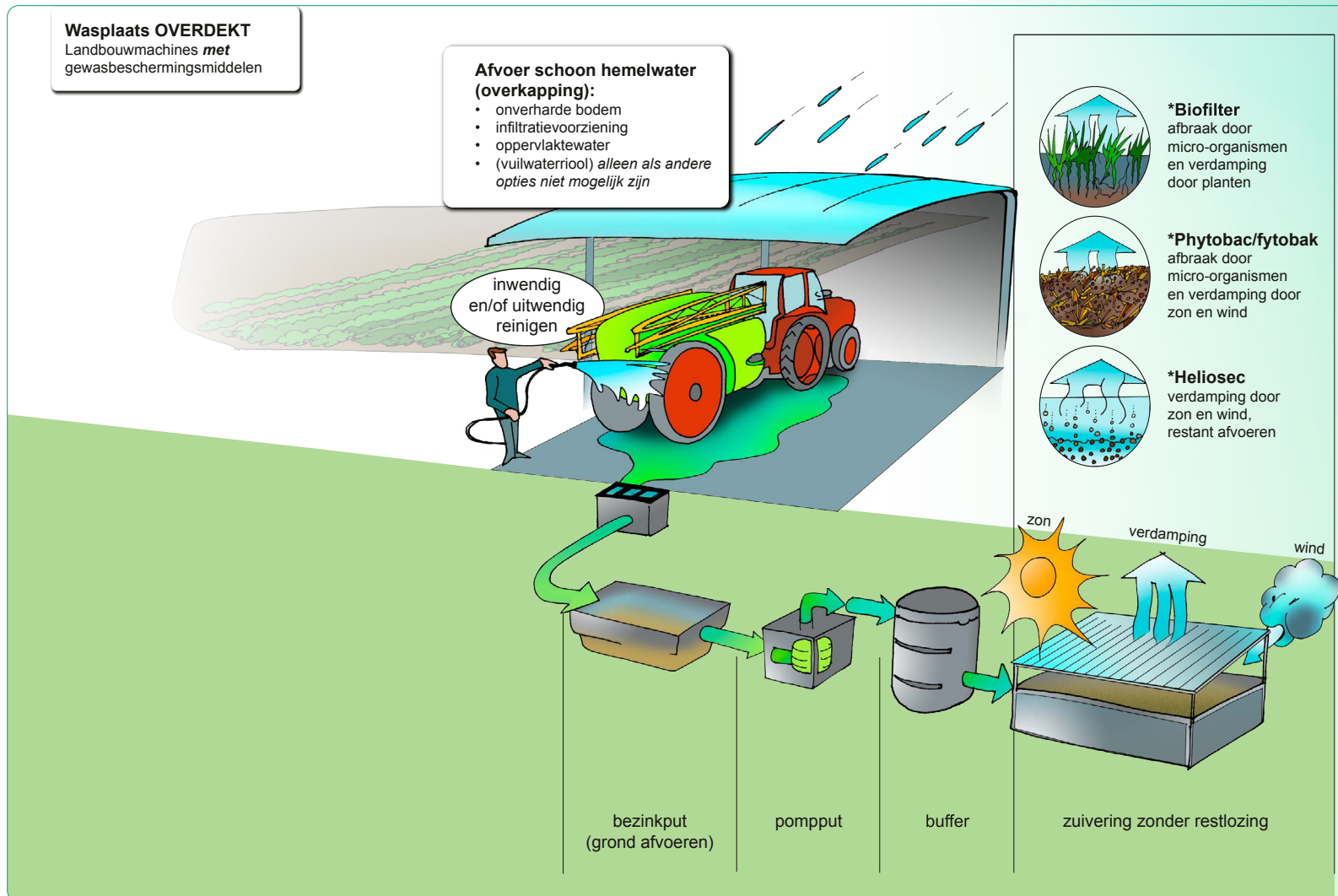
1. Een wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen ([figuur 3](#) en [figuur 4](#) en [§ 4.2.1](#))
2. Een wasplaats voor zowel machines met als zonder gewasbeschermingsmiddelen (combi-wasplaats) ([figuur 5](#) en [figuur 6](#) en [§ 4.2.2](#))
3. Een wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen ([figuur 7](#) en [§ 4.2.3](#))

Al deze wasplaatsen kunnen overdekt of niet-overdekt gerealiseerd worden.

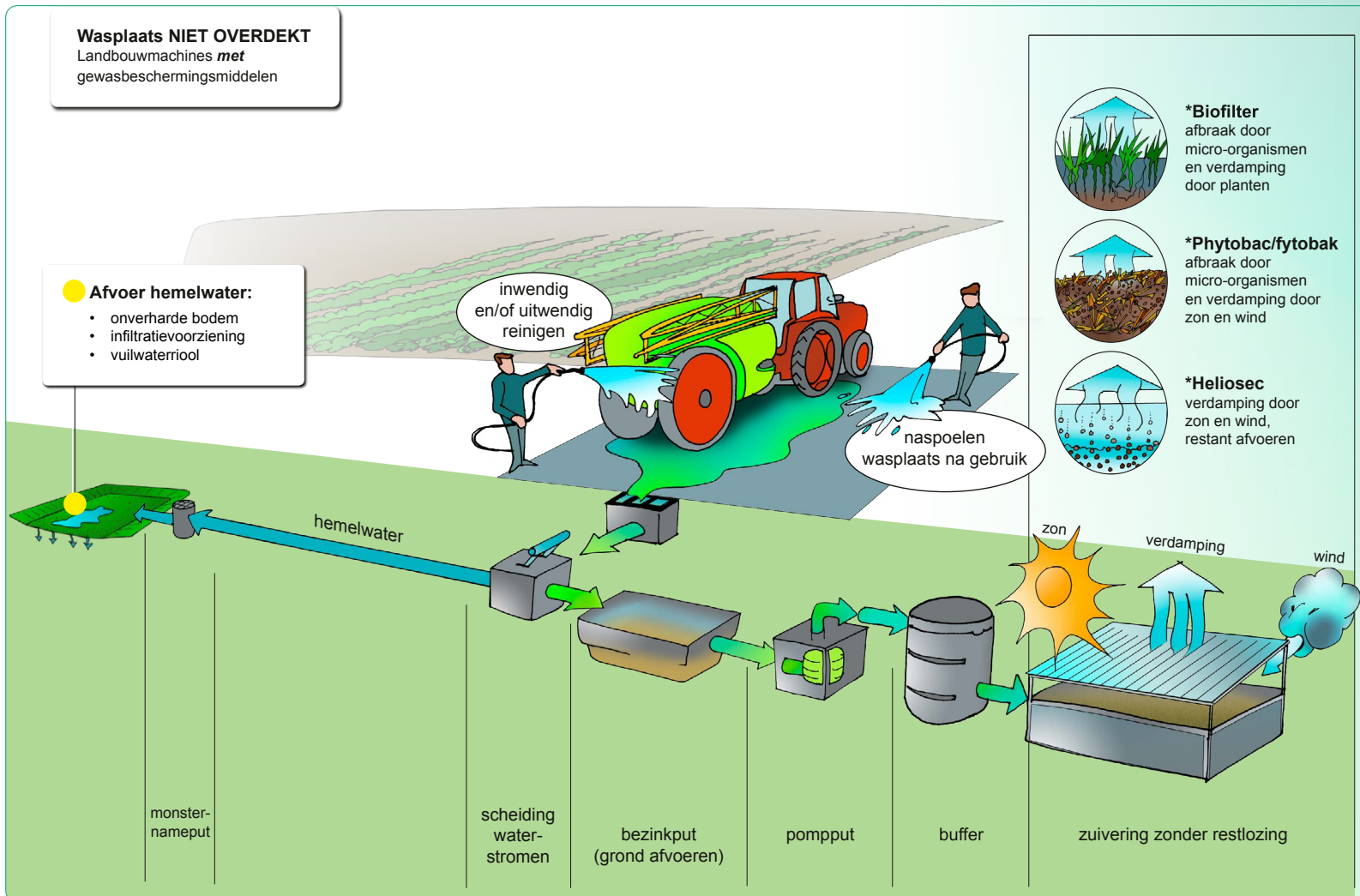
Elk type wasplaats kent zijn eigen afvalwaterstromen met bijbehorende lozingsroutes. Deze zijn beschreven in [Hoofdstuk 3](#). In de onderstaande paragrafen zijn de verschillende type wasplaatsen schematisch weergegeven.

4.2.1. Wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen

Een wasplaats voor het wassen van voertuigen/werktuigen die zijn gebruikt voor het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen mag geen directe afvoer naar het oppervlaktewater hebben. (Figuur 3 en Figuur 4). Ook niet voor afvoer van hemelwater wat op de wasplaats valt (zie § 3.5).

Figuur 3. Overdekte wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen

Figuur 4. Niet-overdekte wasplaats voor machines met gewasbeschermingsmiddelen

<<

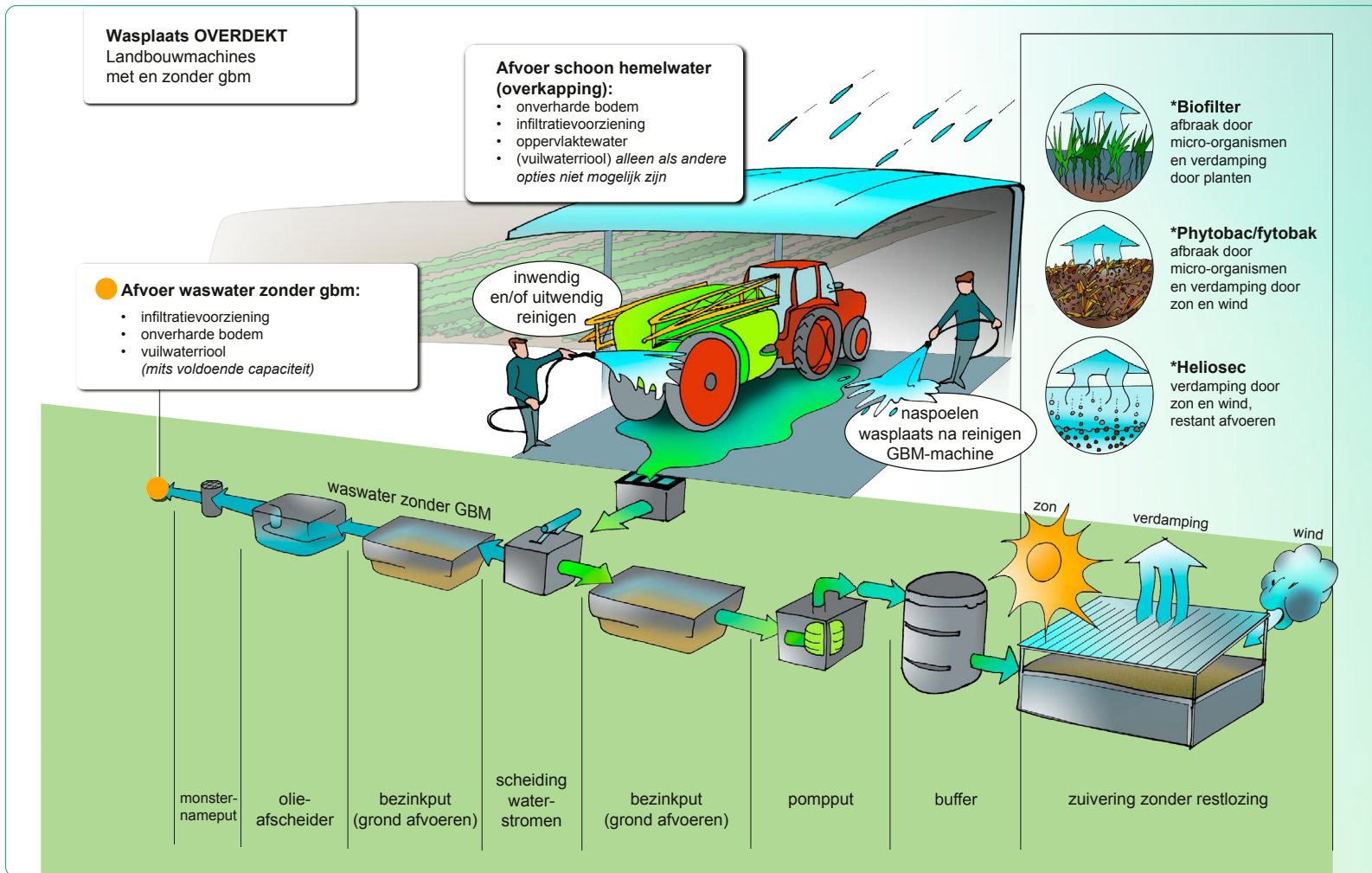
Voorbeeld van een overdekte wasplaats: Door de overkapping van de schuur door te trekken is een overdekte wasplaats gerealiseerd naast de schuur. De machine op de foto staat op de wasplaats. De betreffende ondernemer vult op deze locatie de spuit maakt de spuitmachine schoon (zowel inwendig als uitwendig) en stalt de spuit. Daardoor heeft hij de emissie van gewasbeschermingsmiddelen vanaf het erf geminimaliseerd.

4.2.2. Combi-wasplaatsen voor machines met en zonder gewasbeschermingsmiddelen

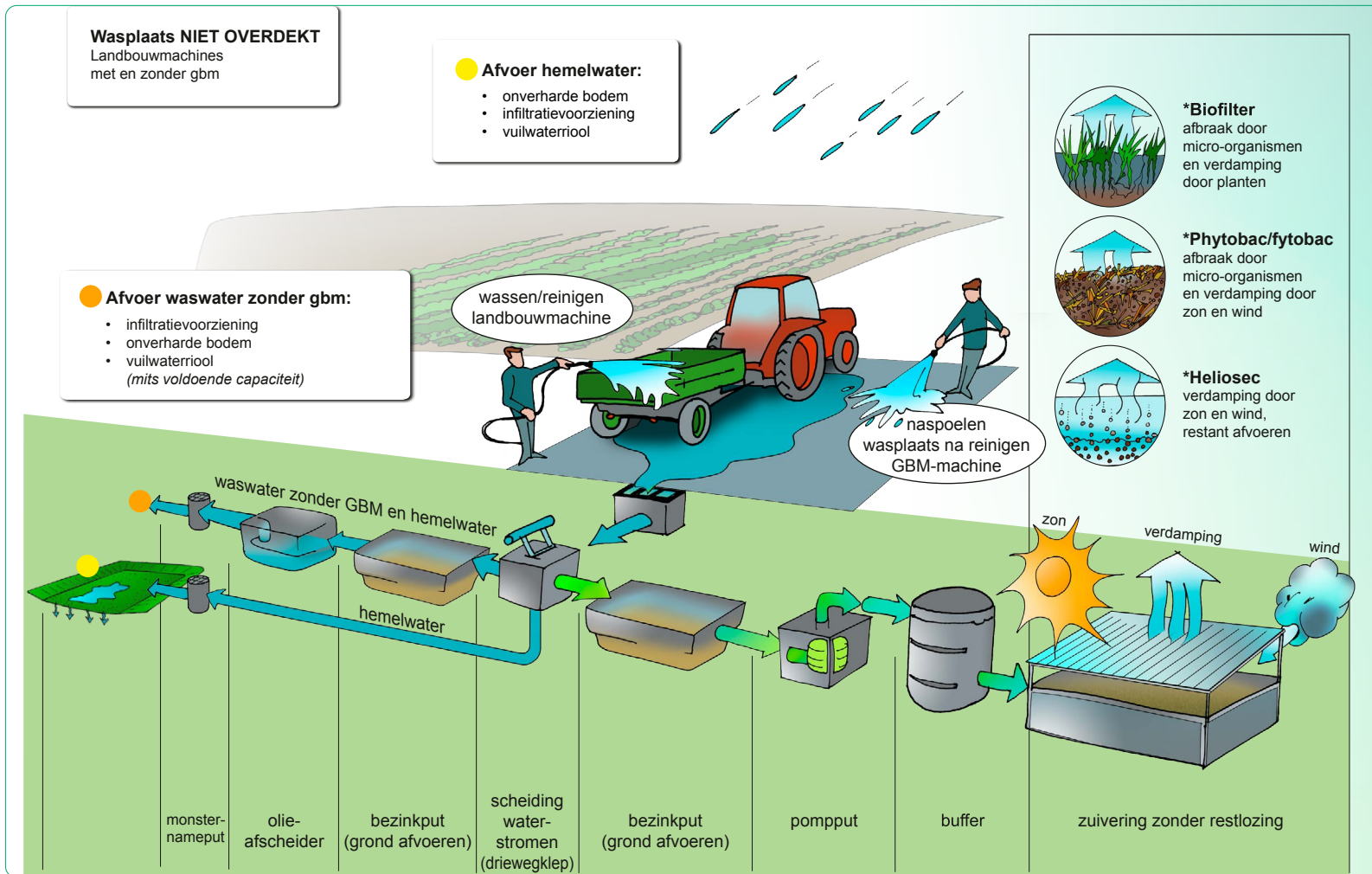
Onderstaande figuren laten zien hoe een overdekte wasplaats ([figuur 5](#)) en een niet-overdekte wasplaats ([figuur 6](#)) voor machines met en machines zonder gewasbeschermingsmiddelen (combi-wasplaats) eruit kan zien. De wasplaats zonder overkapping moet met een twee- of driewegklep worden aangelegd.

Indien een olieafscheider en de slibvangput aanwezig zijn (is niet verplicht op grond van het Bal, zie [§ 3.6](#)) moet bij een tweewegklep de capaciteit van de olieafscheider en de slibvangput groter zijn om ook het hemelwater te kunnen verwerken. Het voordeel van een tweewegklep is dat de kans op vergissingen kleiner is.

Indien bij een combi-wasplaats het waswater door een slibvangput en olieafscheider wordt geleid, moet gerealiseerd worden dat de waterstroom van machines met gewasbeschermingsmiddelen en die van machines zonder gewasbeschermingsmiddelen een eigen slibvangput en olieafscheider hebben. Dit omdat het slib vaak nog middelen afgeeft aan het waswater. Door beide waterstromen een eigen slibvangput te geven, wordt voorkomen dat waswater van machines zonder gewasbeschermingsmiddelen via het slib alsnog vervuild wordt met gewasbeschermingsmiddelen.

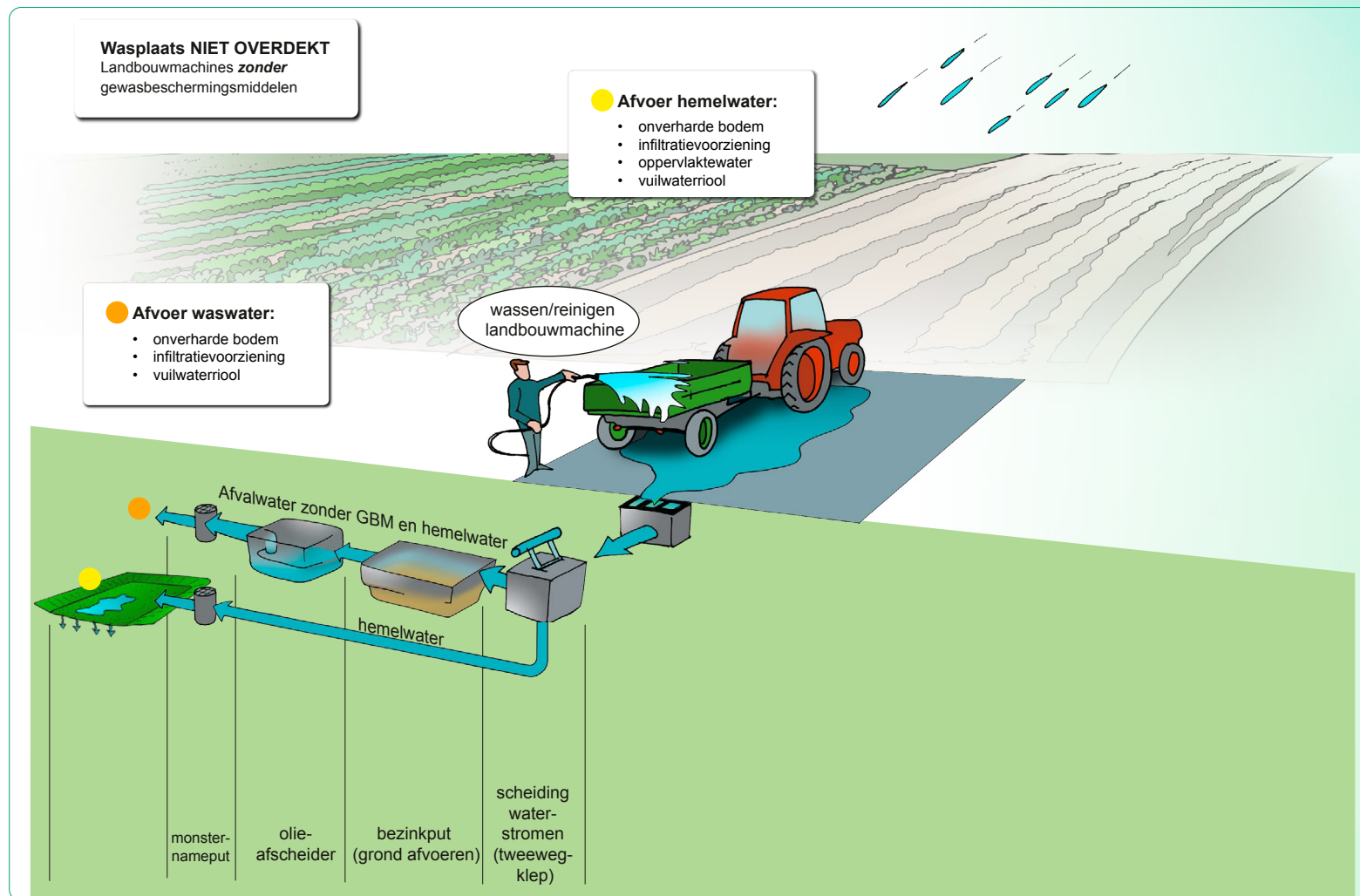
Figuur 5. Overdekte combi-wasplaats voor machines met en zonder gewasbeschermingsmiddelen.

Figur 6. Niet-overdekte combi-wasplaats voor machines met en zonder gewasbeschermingsmiddelen.

4.2.3. Wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen

Onder het Activiteitenbesluit was een wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen verplicht als vaker dan één keer per week een machine waarmee geen gewasbeschermingsmiddelen werden toegepast, werd gereinigd op het erf. Dit is in het Bal niet meer opgenomen. Er zijn geen eisen opgenomen ten aanzien van een bodembeschermende voorziening. Voor de volledigheid staat hier een voorbeeld weergegeven (figuur 7). Het kan hierbij ook gaan om het reinigen van mesttoedieningsapparatuur. Een monsternameput, bezinkput en olieafscheider zijn op grond van het Bal niet verplicht. Wel moet doelmatige bemonstering mogelijk zijn (§ 3.7).

In plaats van een tweewegklep kan ook gekozen worden voor een grotere capaciteit van de bezinkput en olieafscheider, zodat het hemelwater ook via deze route kan worden afgevoerd.

Figuur 7. Niet-overdekte wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen.

| 4.3. Gemeenschappelijke wasplaats

Een gemeenschappelijke wasplaats is ook vanuit milieukundig oogpunt wenselijk. Een gezamenlijke wasplaats biedt meerdere ondernemers de kans om hun machines op een wasplaats te reinigen en het waswater te zuiveren, in plaats van op het perceel of het erf waarbij het water op onverharde bodem wordt geloosd.

Er zijn verschillende vormen van samenwerking mogelijk:

- » een eigenaar van een wasplaats kan zijn wasplaats openstellen voor derden;
- » een eigenaar van een zuiveringsvoorziening kan die voorziening openstellen voor derden;
- » ondernemers leggen gezamenlijk een wasplaats aan.

Wanneer een agrariër zelf met zijn spuit of andere apparatuur naar de wasplaats van een ander gaat en daar van de voorzieningen gebruik maakt, zijn geen aanvullende regels en vergunningen nodig. Wel is het belangrijk dat de eigenaar van de wasplaats goede afspraken maakt met derden over de voorwaarden waaronder de wasplaats wordt gebruikt en het juist gebruiken en reinigen van de wasplaats.

Het is niet zondermeer toegestaan om waswater (met gewasbeschermingsmiddelen) vanaf een andere locatie te zuiveren in de zuivering van de gemeenschappelijke wasplaats. Hiervoor zijn aanvullende regels van toepassing en vergunningen nodig (afvalstoffen wetgeving).

5. Zuiveringsvoorzieningen

Er zijn verschillende zuiveringsvoorzieningen voor de behandeling van afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen. Deze worden in dit hoofdstuk beschreven. Ze kunnen gebaseerd zijn op verdamping en indroging, op verdamping en microbiële omzetting en op fysische/chemische zuivering (zoals gebruikt binnen de glastuinbouw). Het Bal schrijft voor dat waswater met gewasbeschermingsmiddelen vanaf een wasplaats opgevangen moet worden en gezuiverd zonder restlozing. Lozen van afvalwater na het zuiveren is niet toegestaan. De beschikbare zuiveringstechnieken kunnen zuiveren zonder restlozing van water, met uitzondering van de methoden gebaseerd op fysisch/chemische zuivering.

Het bepalen van de capaciteit van de zuiveringsvoorziening en bijbehorende systemen staat toegelicht in kader 4.

Kader 4. Zuiveringsvoorziening en capaciteit

De benodigde capaciteit van het zuiveringssysteem is van belang bij het ontwerp van de buffertank en de zuiveringsvoorziening. Vuistregel is dat er ongeveer 1 m³ afvalwater vrijkomt als men de veldspuit 1 uur lang schoonmaakt met een hogedrukreiniger (1.000 liter/uur). De benodigde capaciteit is afhankelijk van het aantal machines dat op de wasplaats gereinigd wordt en de frequentie waarmee deze gereinigd worden. Het gaat daarbij ook om het schoonmaken van andere machines met gewasbeschermingsmiddelen dan de veldspuit, zoals aardappelpootmachine, bollenplantmachine en zaaimachine, alsmede met restanten spuitvloeistof en extra naspoelen van de spuittank, en afvalwater van het schoonmaken van de wasplaats.

Daarnaast moet rekening gehouden worden met waswater van eventuele andere activiteiten die op de wasplaats plaatsvinden (zie [§ 4.1.2](#)).

5.1. Zuiveringssystemen op basis van verdamping en indroging

5.1.1. Heliosec

Heliosec is een zuiveringssysteem dat werkt op basis van verdamping en indroging. Het systeem bestaat uit een rechthoekige bak met daarin folie. Het afvalwater wordt in de bak gepompt en verdampt onder invloed van zon en wind. Gewasbeschermingsmiddelen blijven in vaste vorm achter. De restanten worden samen met het folie afgevoerd naar het chemisch afval depot. Na het plaatsen van een nieuwe folie is het systeem weer klaar voor gebruik.

Eén module zuivert 2,5 m³ afvalwater per jaar. Het systeem is modulair opschaalbaar.

[Een Heliosec >>](#)

5.1.2. RemDry

De RemDry is een zuiveringssysteem dat werkt op basis van verdamping en indroging. Het bestaat uit een achthoekige stalen bak met daarin twee lagen folie; een dikke voering en een dunne binnenfolie. Het afvalwater wordt in de tank gepompt en verdampt onder invloed van zon en wind. Gewasbeschermingsmiddelen blijven in droge vorm achter. De restanten worden samen met de binnenfolie afgevoerd naar het chemisch afval depot. Na het plaatsen van een nieuwe folie is het systeem weer klaar voor gebruik. Eén module zuivert 2,5 m³ afvalwater per jaar.

[Een RemDry >>](#)

5.2. Zuiveringssystemen op basis van verdamping en microbiële omzetting

5.2.1. Biofilter

Het biofilter is een zuiveringstelsel bestaande uit IBC-vaten met substraat en 2 plantenbakken voor de verdamping. Het substraat bestaat uit een mengsel van eigen grond en stro, eventueel aangevuld met compost. De gewasbeschermingsmiddelen worden gebonden aan het substraat en afgebroken door micro-organismen. Het water wordt door de planten verdampt.

Eén module zuivert 3 - 4 m³ afvalwater per jaar. Het systeem is modulair opschaalbaar. Er staat een instructiefilm op Youtube (youtu.be/BeF-B3twQFg).

Een biofilter >>

5.2.2. Phytobac®

De Phytobac is een zuiveringstelsel bestaande uit een buffertank en een bak gevuld met substraat. Het substraat bestaat uit een mengsel van eigen grond en stro. De gewasbeschermingsmiddelen worden gebonden aan het substraat en afgebroken door micro-organismen. Verdamping vindt plaats door zon en wind. Door middel van een vochtsensor bepaalt het systeem zelf wanneer het afvalwater over het substraat wordt verspreid.

Eén module zuivert 2,5 m³ afvalwater per jaar. Het systeem is modulair opschaalbaar.

Twee fytobak-modules met een buffervat van 10m³ >>

5.2.3. Betonnen fytobak

De fytobak kan ook worden uitgevoerd in beton. De agrariër kan de afmeting aanpassen aan de benodigde zuiveringscapaciteit en de meest praktische afmetingen. De werking is hetzelfde als bij de losse Phytobac-modules.

De verdampingscapaciteit is gemiddeld 500 l/m² oppervlak.

Fysisch-chemische zuiveringssystemen

Dit zijn zuiveringssystemen op basis van ozon of waterstof-peroxide, al dan niet in combinatie met UV-licht. Deze zuiveringssystemen kunnen niet zuiveren zonder restlozing. Dergelijke zuiveringsinstallaties worden in de open teelten op beperkte schaal toegepast voor het zuiveren van waswater. In tegenstelling tot de glastuinbouw zijn er (nog) geen eisen voor het zuiveringsrendement vastgesteld. Voor het waswater met gewasbeschermingsmiddelen van wasplaatsen geldt nu de eis zuiveren zonder restlozing. Daarom kunnen deze installaties alleen worden gebruikt in gesloten watersystemen op het bedrijf, met nuttig hergebruik van het gezuiverde water.

Een betonnen fytobak voor meer capaciteit.

| 5.3. Buffers voor zuiveringsvoorzieningen

Zuiveringssystemen die werken op basis van microbiële afbraak zuiveren relatief langzaam, het hele jaar door. De systemen kunnen afvalwater niet verwerken in hetzelfde tempo als dit vrijkomt. Daarom is een buffertank vereist. Advies aan ondernemers is om deze buffercapaciteit ruim te kiezen. De grootte van de buffertank hangt af van de grootte van het bedrijf en de activiteiten die op de wasplaats plaatsvinden.

Voor zuiveringssystemen die werken op basis van verdamping (zoals Heliosec en RemDry) is een buffertank niet nodig als de capaciteit van het zuiveringssysteem voldoende is. Ondernemers kunnen ook kiezen voor een aparte buffertank.

| 5.4. Aanvullende informatie

Meer informatie over zuiveringen staan op de Toolboxkaart zuiveringssystemen:

<https://www.toolboxwater.nl/wp-content/uploads/13.-Zuiveringssystemen-afvalwater-met-gbm.pdf>

6. Infiltratievoorzieningen

Een infiltratievoorziening kan worden gebruikt om te voorkomen dat een grote hoeveelheid water ineens op of rond het erf of perceel komt, waardoor het daar (tijdelijk) te nat wordt.

Er zijn verschillende vormen van infiltratievoorzieningen mogelijk. Het kan gaan om een gegraven infiltratievoorziening op of rond het erf, maar ook bijvoorbeeld om een droogstaande greppel of afgedamde sloot.

6.1. Randvoorwaarden infiltratievoorziening

In het Bal staan geen specifieke regels voor infiltratievoorzieningen in de open teelt. In principe moet infiltratie gezien worden als een lozing op de bodem.

Belangrijk is het onderscheid tussen een infiltratievoorziening is de afbakening met de definitie van een oppervlaktewaterlichaam. Een infiltratievoorziening moet aan twee voorwaarden voldoen om niet onder de definitie van een oppervlaktewaterlichaam te vallen⁵:

- » Er mag geen sprake zijn van een verbinding met een oppervlaktewaterlichaam. Dat wil zeggen dat er geen water vanuit de infiltratievoorziening naar een oppervlaktewaterlichaam mag stromen. Het gaat hierbij om natuurlijke afstroming zonder tussenkomst van de mens.
- » Er mag geen normaal ecosysteem aanwezig zijn, dat wil zeggen een ecosysteem behorend bij een oppervlaktewaterlichaam.

Helofytenfilters en vijvers, waarin zich een normaal aquatisch ecosysteem bevindt, worden gezien als oppervlaktewater en kunnen dus niet worden gebruikt als infiltratievoorziening.

6.2. Mogelijke infiltratievoorzieningen

De voorziening kan bestaan uit een droogvallende greppel of wadi met (gras)begroeiing, mits aan de randvoorwaarden uit § 6.1 wordt voldaan. Water infiltreert in de bodem en komt niet in de sloot. Een infiltratiegreppel is in het algemeen minder diep dan de omliggende sloten, waarbij de bodem ook in de winter boven het grondwaterpeil ligt. Bij voorkeur ligt de bodem minimaal 30 à 40 cm boven het hoogste grondwaterpeil, zodat het water de bodem in kan trekken. Een overloop naar oppervlaktewater is niet toegestaan, wanneer lozing op het oppervlaktewater niet is toegestaan.

Om de infiltratie te bevorderen, en daarmee ook het droogvallen van de wadi of infiltratiegreppel, kan een goed doorlatende laag in de infiltratievoorziening worden aangebracht. Deze laag zorgt naast infiltratie ook voor binding van verontreinigingen door voldoende organische stof en lutum. Deze laag kan bestaan uit zogenoemd 'bodempzand'; zand met organische stof (3,5 - 5%) en lutum (1 - 3%).

⁵ Zie jurisprudentie: [uitspraak](#) van de Raad van State van 26 mei 2010 (r.o. 2.4.3) en uitspraak Hoge Raad HR 7 april 1982 (NJ 1982, 307)

Als er weinig plaats is voor een nieuwe infiltratievoorziening, kan er eventueel een deel van de erf- of kavelsloot gedempt worden, om dat deel als infiltratievoorziening in te richten. Hiermee wordt een deel van de sloot aan het oppervlaktewater onttrokken en is er sprake van een bodemlozing in plaats van een lozing in het oppervlaktewater. Naast toestemming (voor bodemlozing) van de gemeente/omgevingsdienst, moet er voor het dempen van een deel van de sloot een watervergunning worden aangevraagd bij het waterschap (afhankelijk van de status van de sloot).

Lozing van afvalwater van machines met gewasbeschermingsmiddelen vanaf een wasplaats op een infiltratievoorziening is nooit toegestaan.

Een (gegraven) infiltratievoorziening waarop waswater zonder gewasbeschermingsmiddelen wordt geloosd.

| 6.3. Opvangcapaciteit

Van belang is dat in de infiltratievoorziening voldoende water kan worden opgevangen en infiltreren. In de infiltratievoorziening wordt vaak zowel afvalwater van het wassen van landbouwmachines zonder gewasbeschermingsmiddelen als hemelwater vanaf de wasplaats geloosd.

Voor de afvoer van hemelwater vanaf de wasplaats is de richtlijn om per 30 m² oppervlak voor een minimale opvangcapaciteit van 1 m³ regenwater te zorgen. Bij een wasplaats van 150 m² moet dan rekening worden gehouden met de opvang van 5 m³ regenwater in de infiltratievoorziening. De benodigde opvangcapaciteit voor het afvalwater van landbouwmachines zonder gewasbeschermingsmiddelen en – indien van toepassing – het afvalwater van andere activiteiten die op de wasplaats plaatsvinden moet hier nog bij worden opgeteld.

Wasplaats met zuiveringssysteem en tweewegklep

Infiltratievoorziening

Wasplaats met zuiveringssysteem en driewegklep

Infiltratievoorziening

Schoon hemelwater van het erf kan naar het oppervlaktewater worden afgevoerd, bij voorkeur via een groene erfrand. Advies is om minimaal 1 meter afstand tussen de infiltratievoorziening en de sloot aan te houden.

<<

Praktijkvoorbeelden van twee infiltratievoorzieningen. Waterstromen van de wasplaats worden via een tweewegklep (bovenste foto's) of driewegklep (onderste foto's) gescheiden. Afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen gaat naar het zuiveringssysteem (rood op de foto's). Regenwater (blauw) en reinigingswater zonder gewasbeschermingsmiddelen (geel) gaan naar de infiltratievoorziening.

7. Adviesgesprek voor aanleg van een wasplaats

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de vraag hoe het bevoegd gezag (waterschap en gemeente/omgevingsdienst) met een ondernemer in gesprek gaat in het traject voorafgaand aan aanleg wasplaats (adviesgesprek) en welke informatie nodig is voor aanleg van de wasplaats. Vragen om te bespreken zijn per onderwerp gegroepeerd.

Algemeen

- » Indien onbekend: algemene informatie over het bedrijf: gewassen, oppervlakte, locatie(s), machinepark (m.n. machines met gewasbeschermingsmiddelen), spuitwerkzaamheden voor derden?
- » Wat zijn uw plannen? (wat voor wasplaats, gecombineerde wasplaats of alleen voor spuitmachine)
- » Welke machines wast u nu (uitwendig) en hoe vaak en op welke plaats?
- » Hoe en op welke plaats reinigt/spoelt u de spuitmachine inwendig?
- » Wat wilt u in de toekomst gaan doen, waarvoor wilt u de wasplaats gaan gebruiken:
 - › Wilt u naast de spuitmachine ook andere machines op de wasplaats gaan wassen, welke?
 - › Zowel uit- als inwendig wassen van spuitmachines?
 - › Wilt u de wasplaats ook gaan gebruiken als vulplaats? Waar vult u de spuitmachine nu?
 - › Wilt u nog andere activiteiten gaan uitvoeren op de wasplaats?
 - › Wilt u de wasplaats ook gaan gebruiken als tankplaats?
- » Wilt u de wasplaats gezamenlijk met andere bedrijven gebruiken?

Achtergrondinformatie bij de vragen

- » Bij meer dan incidenteel (dat wil zeggen meer dan ca. 2x/jaar) uitwendig wassen op het erf wordt een wasplaats voor machines waarmee gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast verplicht.
- » Ook poot- en zaaimachines, en andere voertuigen en werktuigen waarmee gewasbeschermingsmiddelen of behandeld of gecoat zaad zijn toegepast (ook de trekker die voor de spuit staat) dienen op een wasplaats voor gewasbeschermingsmiddelen te worden gewassen (zitten restanten gewasbeschermingsmiddelen aan).
- » Waswater met gewasbeschermingsmiddelen mag nooit geloosd worden; dient altijd te worden opgevangen en gezuiverd zonder restlozing.
- » Wil de ondernemer de wasplaats combineren met een tankplaats, dan zijn ook eisen voor tanken van belang
- » Bij een gezamenlijke wasplaats is een RO-toetsing door de gemeente van belang. Mag de wasplaats daar aangelegd worden, toets op geluidsaspecten
- » Bij de aanleg van een gezamenlijke is het van belang te toetsen of de wasplaats onder een van de milieu-belastende activiteiten van hoofdstuk 3 van het Bal valt.
- » Op een gezamenlijke wasplaats moet de capaciteit goed berekend worden en moet de ondernemer rekening houden/afspraken maken met gebruikers. Ook moet goede afstemming met gemeente/omgevingsdienst ((tijdelijk) omgevingsplan) plaatsvinden.

Wasplaats

- » Bespreken opties:
 - › Wasplaats waar alleen spuit-, poot- en zaaimachines worden gewassen (met gewasbeschermingsmiddelen);
 - › Gecombineerde wasplaats, waar alle machines worden gewassen (waswater met/zonder gewasbeschermingsmiddelen);
 - › Gescheiden wasplaatsen voor machines met gewasbeschermingsmiddelen én wasplaats voor machines zonder gewasbeschermingsmiddelen.
- » Welke bodembeschermende voorziening wilt u aanleggen?
- » Bent u van plan de wasplaats overdekt aan te leggen (in bestaande schuur of overdekt buiten)
- » Indien niet overdekt, waar bent u van plan het hemelwater van de wasplaats op te lozen?
- » Waswater met gewasbeschermingsmiddelen moet gezuiverd worden in een zuiveringsvoorziening zonder restlozing, waarop en hoe wilt u de andere afvalwaterstromen lozen?
- » Is er vuilwaterriool/drukriool aanwezig?

Achtergrondinformatie bij de vragen

- » De wasplaats voor gewasbeschermingsmiddelen machines mag geen directe afvoer voor regenwater naar de sloot hebben.
- » Uitleg geven over wanneer een aaneengesloten of vloeistofdichte bodemvoorziening nodig is en wat beide inhouden (afhankelijk van wat je op de wasplaats wilt gaan doen)
- » Invoeegen illustraties met lozingsroutes en zuiveringsvoorzieningen (overzicht aanleg diverse opties)

Zuiveringsvoorzieningen en capaciteit

- » Wat voor zuiveringsvoorziening wilt u gaan gebruiken voor waswater met gewasbeschermingsmiddelen?
- » Hoe gaat u de spuit-, poot en zaaimachines wassen? Met een hoge drukspuit, grondwaterpomp, anders? Hoeveel water komt daarbij vrij?
- » Gaat u ook resten spuitvloeistof opvangen en zuiveren? Hoeveelheid per jaar en per periode?
- » Gaat u de spuitmachine ook inwendig reinigen/doorspoelen op de wasplaats? Hoe vaak per jaar en per periode?
- » Welke capaciteit denkt u nodig te hebben voor de zuiveringsvoorziening?
- » Welke capaciteit denkt u nodig te hebben voor de buffertank? (denk aan piekmomenten bij inwendig doorspoelen na onkruidbestrijdingen voorjaar)
- » Welke capaciteit denkt u nodig te hebben voor de olieafscheider (is op basis van Bal niet verplicht).
- » Indien van toepassing: Hoe wast u de andere machines? Hoeveel water komt daar bij vrij?
- » Onderhoud: Compost omscheppen en stro toevoegen
- » Tips voor overwinteren/kans op bevroering?

Achtergrondinformatie bij de vragen

- » **Vuistregel: hogedrukspuit gebruikt 1 m³ water/uur. Voor een nauwkeuriger bepaling kan de ondernemer op zijn hogedrukspuit met debietmeter kijken.**
- » Berekenen capaciteit olieafscheider/ buffertank/ zuivering (fytobak)

Locatie

- » Waar wilt u de wasplaats gaan aanleggen? En waar wilt u het zuiveringssysteem aanleggen? Zuiveringssystemen die op basis van verdamping door zon en wind werken dienen zoveel mogelijk zonuren te krijgen en op de wind te liggen.
- » Welke afstand van de sloot/hoe schermt u de sloot af? (denk aan wegwaaien druppels waswater, bijv. bij gebruik van hoge druk spuit)
- » Indien sprake is van overkapping, past de wasplaats binnen het bouwblok?

Achtergrondinformatie bij de vragen

- » Wat zijn RO-aspecten waar rekening mee gehouden moeten houden? Overkapping, regels brandveiligheid.
- » Capaciteit drukriool. Kan erop geloosd worden?

Procedures

- » Wanneer is een vergunning nodig en wanneer is een melding voldoende
- » Waar/hoe vergunning aanvragen/melding doen
- » Aangeven welke informatie nodig is en handig voor een snelle afhandeling.
 - › plattegrond/locatie en grootte wasplaats/capaciteit zuivering(en)/ lozingsroutes/overkapt, ...

Achtergrondinformatie bij de vragen

- » Aangeven wat van toepassing is voor de desbetreffende locatie en wasplaats. En wie bevoegd is, dat duidelijk is waarvoor ze bij wie terecht moeten zijn.
- » Plattegrond, technische tekening, afmetingen en locatie etc.

Technisch inhoudelijke aspecten

(deze vragen zijn niet bedoeld voor de ondernemer, maar moet je als adviseur weten)

- » Wat voor een soort kleppen worden toegepast bij afvoer van het afvalwater, naar bodem, riool of oppervlaktewater. (*Pas op met advies over kleppen etc. Het risico bestaat dat de ondernemer je hier later op aanspreekt.*)
- » RO-aspecten, waar moeten rekening mee moet worden gehouden? (Ruimte in bouwblok voor een overkapping, regels brandveiligheid)

Bijlage I: Wetteksten uit het Bal

Voorschriften zoals bekend op 31-10-2023

§ 4.90 Reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten

Artikel 4.887 (toepassingsbereik)

1. Deze paragraaf is van toepassing op het reinigen van voertuigen of werktuigen voor agrarische activiteiten.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op het reinigen van veewagens.

Artikel 4.888 (melding)

1. Het is verboden de milieubelastende activiteit, bedoeld in artikel 4.887, te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Een melding bevat:
 - a. gegevens of bescheiden waaruit blijkt welke handelingen met gewasbeschermingsmiddelen worden verricht; en
 - b. de lozingsrouteTen minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.
4. Dit artikel is niet van toepassing als de activiteit als vergunningplichtig is aangewezen in hoofdstuk 3.

Artikel 4.889 (aanwijzing modules: bodembeschermende voorzieningen)

Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in artikel 4.887, wordt voldaan aan de regels over bodembeschermende voorzieningen, bedoeld in paragraaf 5.4.2.

Artikel 4.890 (bodem: bodembeschermende voorziening)

1. Met het oog op het voorkomen van verontreiniging van de bodem worden voertuigen en werktuigen na het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, gereinigd op een wasplaats die een aaneengesloten bodemvoorziening heeft.
2. Het eerste lid is niet van toepassing als het reinigen gebeurt op landbouwgronden waar de gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt of als het reinigen incidenteel gebeurt.

Artikel 4.891 (water: wasplaats)

Met het oog op het voorkomen van verontreiniging van een oppervlaktewaterlichaam is er geen directe afvoer voor afvalwater en hemelwater van de wasplaats naar een oppervlaktewaterlichaam.

Artikel 4.892 (water: lozingsroutes uitwendig reinigen na gebruik gewasbeschermingsmiddelen)

4. Met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater wordt het afvalwater afkomstig van het uitwendig reinigen van voertuigen of werktuigen na het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: a. bij het reinigen op de landbouwgronden waar de gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt, geloosd op die landbouwgronden; b. als het reinigen incidenteel gebeurt, geloosd op onverharde bodem; of c. opgevangen en gezuiverd, zodat geen afvalwater wordt geloosd.
5. Als een maatwerkvoorschrift is gesteld of een voorschrift aan een omgevingsvergunning is verbonden waarin een andere lozingsroute is toegestaan, wordt het te lozen afvalwater, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder a en b, geloosd op de landbouwgronden waar de gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt of op onverharde bodem of geloosd via die andere route.

Artikel 4.893 (water: lozingsroutes inwendig reinigen met gewasbeschermingsmiddelen)

1. Met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater wordt het afvalwater afkomstig van het inwendig reinigen van voertuigen of werktuigen na het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: a. gelijkmatig verspreid over landbouwgronden waar de gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt; of b. opgevangen en gezuiverd, zodat geen afvalwater wordt geloosd.
2. Als een maatwerkvoorschrift is gesteld of een voorschrift aan een omgevingsvergunning is verbonden waarin een andere lozingsroute is toegestaan, wordt het te lozen afvalwater, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder a, gelijkmatig verspreid op de landbouwgronden waar de gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt of geloosd via die andere route.

Artikel 4.894 (water: lozingsroutes reinigen zonder gewasbeschermingsmiddelen)

1. Met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater wordt het afvalwater afkomstig van het reinigen van voertuigen of werktuigen die niet voor gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt, geloosd op onverharde bodem of in een vuilwaterriool.
2. Als een maatwerkvoorschrift is gesteld of een voorschrift aan een omgevingsvergunning is verbonden waarin een andere lozingsroute is toegestaan, wordt het te lozen afvalwater geloosd op onverharde bodem of geloosd in een vuilwaterriool of via die andere route.

Artikel 4.895 (water: riooltekening)

- a. Er is een tekening beschikbaar waarop is aangegeven:
 - op welke punten welk afvalwater wordt geloosd;
 - of de punten waarop afvalwater wordt geloosd zijn aangesloten op het eigen vuilwaterriool of een schoonwaterriool; en
 - op welke lozingsroutes het eigen vuilwaterriool en een schoonwaterriool uitkomen.

§ 5.4.2 Bodembeschermende voorziening⁶

Artikel 5.17a (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is alleen van toepassing voor zover in hoofdstuk 4 met het oog op het voorkomen van verontreiniging van de bodem is bepaald dat een bodembeschermende voorziening wordt toegepast.

Artikel 5.20 (bodem: logboek bodembeschermende voorziening)

Er wordt een logboek bijgehouden waarin voor bodembeschermende voorzieningen gegevens worden vastgelegd over controles, beoordelingen, onderhoud en reparaties.

⁶ In paragraaf 4.90 wordt verwezen naar deze paragraaf. Voor wasplaatsen zijn alleen artikel 5.17a en 5.20 relevant, de andere artikelen van deze paragraaf zijn daarom achterwege gelaten.

Bijlage II: Bal Artikel 2.11 (specifieke zorgplicht)

Voorschriften zoals bekend op 31-10-2023

1. Degene die een milieubelastende activiteit, een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 2.2, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor milieubelastende activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
 - b. alle passende preventieve maatregelen ter bescherming van de gezondheid worden getroffen;
 - c. de beste beschikbare technieken worden toegepast;
 - d. geen significante milieuverontreiniging wordt veroorzaakt;
 - e. alle passende maatregelen worden getroffen voor het voorkomen van ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan, bedoeld in artikel 19.1, eerste lid, van de wet;
 - f. afvalwater dat wordt geloosd en gekanaliseerde emissies van stoffen in de lucht doelmatig kunnen worden bemonsterd;
 - g. metingen representatief zijn en monsters niet worden verdund;
 - h. meetresultaten op geschikte wijze worden geregistreerd, verwerkt en gepresenteerd;
 - i. voor zover verontreiniging van de bodem ontstaat: herstel van de bodem redelijkerwijs mogelijk blijft; en
 - j. afvalstoffen worden afgevoerd na beëindiging van een activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3.

3. Voor lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam en lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
 - b. de beste beschikbare technieken worden toegepast;
 - c. geen significante milieuverontreiniging wordt veroorzaakt;
 - d. alle passende maatregelen worden getroffen voor het voorkomen van ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan, bedoeld in artikel 19.1, eerste lid, van de wet;

- e. lozingen op een oppervlaktewaterlichaam of een zuiveringstechnisch werk doelmatig kunnen worden bemonsterd;
- f. metingen representatief zijn en monsters niet worden verdund; en
- g. meetresultaten op geschikte wijze worden geregistreerd, verwerkt en gepresenteerd.

Bijlage III: Maatwerk in het Bal

Voorschriften zoals bekend op 31-10-2023

AFDELING 2.5 MAATWERK EN ANDERE DECENTRALE AFWEGINGSRUIMTE

Artikel 2.12 (maatwerkregels)

1. Een maatwerkregel kan worden gesteld over artikel 2.11, afdeling 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5, met uitzondering van bepalingen waarin activiteiten worden aangewezen als milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk.
2. Met een maatwerkregel kan worden afgeweken van afdeling 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5, tenzij anders is bepaald.
3. Een maatwerkregel kan worden gesteld met het oog op de belangen, bedoeld in artikel 2.2.
4. Een maatwerkregel wordt voor milieubelastende activiteiten gesteld in het omgevingsplan of in de omgevingsverordening en voor lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam en lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk in de waterschapsverordening.

Artikel 2.13 (maatwerkvoorschriften)

1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in artikel 4.5 van de wet kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in hoofdstuk 3 worden verbonden, over artikel 2.11, afdeling 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5, met uitzondering van bepalingen:
 - a. waarin activiteiten als milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk worden aangewezen; en
 - b. over meldingen.
2. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van afdeling 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5, tenzij anders is bepaald.

3. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan voor een periode van ten hoogste negen maanden ook worden afgeweken van artikel 2.11, tweede lid, onder a, b en c, en derde lid, onder a en b, voor het testen of gebruiken van een nieuwe techniek die, als zij commercieel zou worden ontwikkeld:
 - a. een hoger of ten minste hetzelfde beschermingsniveau voor het milieu kan opleveren; en
 - b. grotere kostenbesparingen kan opleveren dan de voor die activiteit bestaande beste beschikbare technieken.
4. Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in hoofdstuk 3 kan worden verbonden.
5. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een milieubelastende activiteit zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningvoorschriften in de artikelen 8.9 tot en met 8.25a, 8.26, tweede tot en met vierde lid, 8.27, 8.28, 8.30, 8.31, 8.33 en 8.98 tot en met 8.100 van het Besluit kwaliteit leefomgeving en afdeling 8.3 van het Omgevingsbesluit van overeenkomstige toepassing.
6. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam en een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningvoorschriften in de artikelen 8.26, tweede tot en met vierde lid, 8.27, 8.28, 8.30, 8.31, 8.33, 8.84, 8.88, 8.92 en 8.98 tot en met 8.100 van het Besluit kwaliteit leefomgeving en afdeling 8.3 van het Omgevingsbesluit van overeenkomstige toepassing.

Bijlage IV: Wetteksten m.b.t. bouwen

Voorschriften zoals bekend op 31-10-2023

Besluit bouwwerken leefomgeving:

§ 2.3.2 Vergunningplichtige gevallen bouwactiviteit

Artikel 2.25 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen bouwactiviteit: bouwwerken met een dak)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten geldt voor een bouwactiviteit, voor zover die betrekking heeft op een gebouw of ander bouwwerk met een dak en dat gebouw of andere bouwwerk:

- a. niet op de grond staat;
- b. hoger is dan 5 m;
- c. bij meer dan een bouwlaag, is voorzien van een verblijfsgebied op de tweede bouwlaag of hoger;
- d. is voorzien van een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte; of
- e. als gevolg van de bouwactiviteit een hoofdgebouw wordt.

Artikel 2.26 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen bouwactiviteit: bouwwerken zonder dak)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten geldt voor een bouwactiviteit, voor zover die betrekking heeft op een bouwwerk zonder dak en dat bouwwerk:
 - a. hoger is dan 5 m; of
 - b. ondergronds is gelegen.
2. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten geldt ook voor een bouwactiviteit die betrekking heeft op een bouwwerk zonder dak als het gaat om een van de volgende bouwwerken:
 - a. een sport- of speeltoestel dat:
 - 1°. hoger is dan 4 m; of
 - 2°. niet alleen functioneert met behulp van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens;
 - b. een constructie voor het overbruggen van een terreinhoogteverschil die:
 - 1°. hoger is dan 1 m; of
 - 2°. hoger is dan het aansluitende afgewerkte terrein;
 - c. een erf- of perceelafscheiding hoger dan 2 m; of
 - d. een schotelantenne die:

- 1°. een doorsnede heeft van meer dan 2 m; of
 - 2°. de antenne, met antennedragers, gemeten vanaf de voet, hoger is dan 3 m.
3. Als het gaat om een andere antenne dan bedoeld in het tweede lid, onder d, geldt de hoogte, bedoeld in het eerste lid, onder a, voor de antenne met de antennedragers en wordt die gemeten vanaf de voet, of bij bevestiging aan de gevel, vanaf het punt waarop de antenne, met antennedragers, het dakvlak kruist.

In artikel 22.26 bruidsschat omgevingsplan is een binnenplanse vergunningplicht opgenomen “de omgevingsplanactiviteit bouwwerken”. Volgens deze regels mogen wasplaatsen met overkapping niet vergunningvrij worden gebouwd.⁷ Binnen de beoordeling van de aanvraag vindt de beoordeling van een welstandstoets en een bodemtoets plaats (artikel 22.29 lid 1b en 1c, zie bijlage).

Bruidsschat omgevingsplan

§ 22.2.7.2 Binnenplanse vergunningplicht voor omgevingsplanactiviteit bouwwerken

Artikel 22.26 Binnenplanse vergunning omgevingsplanactiviteit bouwwerken

Het is verboden zonder omgevingsvergunning een bouwactiviteit te verrichten en het te bouwen bouwwerk in stand te houden en te gebruiken.

Artikel 22.27 Uitzonderingen op vergunningplicht artikel 22.26 – omgevingsplan onverminderd van toepassing

Het verbod, bedoeld in artikel 22.26, geldt niet voor de activiteiten, bedoeld in dat artikel, als die betrekking hebben op een van de volgende bouwwerken:

- a. een bijbehorend bouwwerk of een uitbreiding daarvan, als wordt voldaan aan de volgende eisen:
 - 1°. op de grond staand;
 - 2°. gelegen in achtererfgebied;
 - 3°. op een afstand van meer dan 1 m vanaf openbaar toegankelijk gebied;
 - 4°. niet hoger dan 5 m;
 - 5°. de ligging van een verblijfsgebied, bij meer dan een bouwlaag, alleen op de eerste bouwlaag; en
 - 6°. niet voorzien van een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte;
- b. een bouwwerk voor recreatief nachtverblijf, als wordt voldaan aan de volgende eisen:
 - 1°. op de grond staand;
 - 2°. niet hoger dan 5 m; en
 - 3°. de oppervlakte niet meer dan 70 m²;

⁷ Volgens deze regels mogen wasplaatsen vergunningvrij worden gebouwd als ze niet hoger zijn dan 2m. Het gaat dan om “een bouwwerk, geen gebouw zijnde, in achtererfgebied voor agrarische bedrijfsvoering” (artikel 22.27 lid g). In de praktijk zal een wasplaats met overkapping echter altijd hoger zijn dan 2 m.

- c. een dakkapel in het voordakvlak of een naar openbaar toegankelijk gebied gekeerd zijdakvlak, als wordt voldaan aan de volgende eisen:
 - 1°. gelegen in een gebied dat of een bouwwerk dat in het tijdelijke deel van dit omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, onder a, van de Omgevingswet, is aangewezen als gebied of bouwwerk waarvoor geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn;
 - 2°. voorzien van een plat dak;
 - 3°. gemeten vanaf de voet van de dakkapel niet hoger dan 1,75 m; 13
 - 4°. onderzijde meer dan 0,5 m en minder dan 1 m boven de dakvoet;
 - 5°. bovenzijde meer dan 0,5 m onder de daknok; en
 - 6°. zijkanten meer dan 0,5 m van de zijkanten van het dakvlak;
- d. een sport- of speeltoestel anders dan voor alleen particulier gebruik, als wordt voldaan aan de volgende eisen:
 - 1°. niet hoger dan 4 m; en
 - 2°. alleen functionerend met behulp van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens;
- e. een zwembad, bubbelbad of soortgelijke voorziening of een vijver op het gebouwerf bij een woning of woongebouw, als deze niet van een overkapping is voorzien;
- f. een erf- of perceelafscheiding, als wordt voldaan aan de volgende eisen:
 - 1°. hoger dan 1 m maar niet hoger dan 2 m;
 - 2°. op een erf of perceel waarop al een gebouw staat waarmee de afscheiding in functionele relatie staat; en
 - 3°. achter de lijn die langs de voorkant van dat gebouw evenwijdig loopt met het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied;
- g. een bouwwerk, geen gebouw zijnde, in achtererfgebied voor agrarische bedrijfsvoering, voor zover het gaat om:
 - 1°. een silo; of
 - 2°. een ander bouwwerk niet hoger dan 2 m;
- h. een buisleiding anders dan een buisleiding waarop artikel 2.29, onder p, aanhef en onder 4°, van het Besluit bouwwerken leefomgeving van toepassing is; of
- i. een te veranderen bouwwerk, als wordt voldaan aan de volgende eisen:
 - 1°. geen uitbreiding van de bebouwde oppervlakte;
 - 2°. geen uitbreiding van het bouwvolume; en
 - 3°. geen bouwwerk als bedoeld in artikel 2.29, onder b tot en met r, van het Besluit bouwwerken leefomgeving dat niet voldoet aan de voor dat bouwwerk in die onderdelen gestelde eisen.

Artikel 22.29 Beoordelingsregels aanvraag binnenplanse omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit bouwwerken algemeen

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit en het in stand houden en gebruiken van het te bouwen bouwwerk, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als:
 - a. de activiteit niet in strijd is met de in dit omgevingsplan gestelde regels over het bouwen, in stand houden en gebruiken van bouwwerken, met uitzondering van paragraaf 22.2.4;
 - b. het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk dat geen seizoensgebonden bouwwerk is, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand, beoordeeld volgens de criteria van de welstandsnota, bedoeld in artikel 12a, eerste lid, van de Woningwet, zoals dat artikel luidde voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet; en
 - c. de activiteit betrekking heeft op een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie en:
 - 1°. de toelaatbare kwaliteit van de bodem niet wordt overschreden; of
 - 2°. bij overschrijding van de toelaatbare kwaliteit van de bodem: als aannemelijk is dat een sanerende of andere beschermende maatregelen wordt getroffen. Een sanerende of andere beschermende maatregel is in ieder geval een sanering overeenkomstig paragraaf 4.121 van het Besluit activiteiten leefomgeving.
2. Het eerste lid, aanhef en onder b, is niet van toepassing als:
 - a. het gaat om een in het tijdelijke deel van dit omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, onder a, van de Omgevingswet, aangewezen gebied of bouwwerk waarvoor geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn; of b. het bevoegd gezag van oordeel is dat de omgevingsvergunning in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder b, toch moet worden verleend.

Bijlage V: Overige wetteksten

Voorschriften zoals bekend op 31-10-2023

Bruidsschat Omgevingsplan

Geconsolideerde versie 29-08-2022

§ 22.3.8 Afvalwaterbeheer

§ 22.3.8.2 Lozen van afvloeiend hemelwater dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening

Artikel 22.142 Toepassingsbereik

Deze paragraaf heeft betrekking op het lozen van afvloeiend hemelwater dat niet afkomstig is van een verplichte bodembeschermende voorziening. Het gaat met name om afvloeiend hemelwater van daken en van verhardingen, waar geen bodembedreigende activiteiten plaatsvinden. Dit artikel is wel van toepassing op afvloeiend hemelwater afkomstig van bodembeschermende voorzieningen die vrijwillig zijn aangebracht. Onder afvloeiend hemelwater wordt niet verstaan het hemelwater van een kas als bedoeld in paragraaf 4.78 van het Bal of drainagewater als bedoeld in paragraaf 4.77 van dat besluit.

Artikel 22.143 Gegevens en bescheiden

Lozingen van afstromend hemelwater vormen in het algemeen geen risico voor de bodem of de riolering. Het is daarom niet nodig om voorafgaand aan de start of wijziging van de lozing het bevoegd gezag te informeren. Alleen wanneer er een rijksweg of provinciale weg wordt aangelegd of gewijzigd, moet het bevoegd gezag tijdig op de hoogte worden gesteld. Het bevoegd gezag kan dan samen met de wegbeheerder bekijken wat de gewenste wijze van verwerking van het afstromende regenwater is.

Artikel 22.144 Lozen van afvloeiend hemelwater

De regeling voor het lozen van hemelwater heeft de voorkeursvolgorde voor het beheer van afwater (artikel 10.29a van de Wet milieubeheer) als uitgangspunt. Over het algemeen kan afvloeiend hemelwater zonder problemen lokaal in het milieu teruggebracht worden. De beheerder van het terrein of oppervlak waar het hemelwater is neergekomen,

is verantwoordelijk voor het nemen van deze preventieve maatregelen en kan vervolgens op grond van de specifieke zorgplicht worden aangesproken op het nemen daarvan.

De maatregelen kunnen bijvoorbeeld inhouden: het schoonhouden van het terrein, het dusdanig omgaan met milieugevaarlijke stoffen dat verontreiniging van het hemelwater wordt voorkomen, het bij de keuze van materialen die aan hemelwater zijn blootgesteld rekening houden met het feit dat bij contact van hemelwater met deze materialen verontreinigende stoffen in het hemelwater kunnen geraken (uitloging), of een zodanige wijze van onkruidbestrijding dat onnodige verontreiniging van het hemelwater wordt voorkomen. In dit omgevingsplan is ervoor gekozen deze preventieve maatregelen niet in concrete voorschriften te vertalen. In het tweede lid is het lozen van afvloeiend hemelwater vanaf rijkswegen en provinciale wegen buiten de bebouwde kom geregeld. Tot die wegen behoren eveneens de daarbij behorende bruggen, viaducten en andere kunstwerken, en overig openbaar gebied. In het verleden is veel onderzoek verricht naar verontreinigingen in afvloeiend hemelwater van wegen en overige openbare ruimte. Afhankelijk van de intensiteit van het verkeer kan het in meer of mindere mate verontreinigd zijn met straatvuil, waarin PAK's, zware metalen of minerale olie voorkomen. Buiten de bebouwde kom is het lozen van afstromend wegwater in een gemeentelijk rioolstelsel veelal niet mogelijk, omdat daar geen rioolstelsels zijn aangelegd, of alleen rioolstelsels, die niet bestemd zijn voor afvoer van regenwater. Het wegwater vloeit buiten de bebouwde kom meestal af naar de bodem of een eventueel aanwezig oppervlaktewaterlichaam. Hemelwater afkomstig van rijkswegen en provinciale wegen wordt buiten de bebouwde kom bij voorkeur geloosd op de bodem. Als lozen in de bodem niet (of niet volledig) mogelijk is, kan lozing (deels) plaatsvinden in een oppervlaktewaterlichaam. De regels hierover staan in de waterschapsverordening. De voorkeursvolgorde in het tweede lid is niet van toepassing op lozingen van hemelwater bij de activiteit wonen, omdat het voormalige Besluit lozing afvalwater huishoudens geen inhoudelijke regels over deze lozingen kende. Voor wonen wordt daarom volstaan met de specifieke zorgplicht van deze afdeling.

Bruidsschat Waterschapsverordening artikelen

Geconsolideerde versie 03-06-2022

Afdeling 2.3 Lozen van afvloeiend hemelwater dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening

Artikel 2.15 Lozen van afvloeiend hemelwater

1. Met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater kan afvloeiend hemelwater worden geloosd op een oppervlaktewaterlichaam, als dat hemelwater:
 - a. niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening;
 - b. geen drainagewater als bedoeld in paragraaf 4.77 van het Besluit activiteiten leefomgeving is;
en
 - c. geen overig afvalwater van een kas als bedoeld in paragraaf 4.78 van dat besluit is.

2. In afwijking van het eerste lid wordt afvloeiend hemelwater afkomstig van buiten de bebouwde kom gelegen rijkswegen en provinciale wegen, alleen op een aangewezen oppervlaktewaterlichaam geloosd als lozen op of in de bodem redelijkerwijs niet mogelijk is.
3. In afwijking van het eerste lid wordt afvloeiend hemelwater afkomstig van buiten de bebouwde kom gelegen rijks-
wegen en provinciale wegen, alleen op een niet-aangewezen oppervlaktewaterlichaam geloosd als lozen op of in een
aangewezen oppervlaktewaterlichaam of in een schoonwaterriool redelijkerwijs niet mogelijk is.